

Ed.

766. Frumvarp til laga

[415. mál]

um skiptaverðmæti og greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins.

(Lagt fyrir Alþingi á 108. löggjafarþingi 1985–86.)

I. KAFLI

Um skiptaverðmæti sjávaraflla.

1. gr.

Þegar afli fiskiskips er seldur óunninn hér á landi, er skiptaverðmæti aflans til hlutaskipta og aflaverðlauna 70% af því heildarverðmæti, sem útgerðin fær fyrir hann.

2. gr.

Þegar fiskiskip siglir með ísfisk til sölu í erlendri höfn, er skiptaverðmæti aflans til hlutaskipta, aflaverðlauna og aukaafleverðlauna 64% af því heildarverðmæti (brúttósöluverðmæti), sem útgerðin fær fyrir hann. Þetta hlutfall skal þó vera 70%, þegar fiski er landað til bræðslu erlendis.

3. gr.

Þegar afli fiskiskips er fluttur ísaður í kössum með öðru skipi til sölu á erlendum markaði, er skiptaverðmæti aflans 60% af því heildarverðmæti (brúttósöluverðmæti), sem útgerðin fær fyrir hann. Þetta hlutfall skal þó vera 52% af söluverðmæti kola.

4. gr.

Þegar afli fiskiskips, sem unninn er og frystur um borð, er seldur, er skiptaverðmætið 70% af fob-verðmæti framleiðslunnar við útflutning. Þetta hlutfall skal þó vera 64,5% af cif-verðmæti, sé þannig samið um sölu framleiðslunnar.

II. KAFLI

Um greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins.

5. gr.

Þegar framleiðandi sjávarafurða veðsetur framleiðslu sína við töku afurðaláns hjá viðskiptabanka eða öðrum lánveitanda, skal hann greiða minnst 15%, sbr. 7. gr., af samanlögðu hráefnisverði hvers skips, sem lagði hráefni til vinnslunnar, inn á sérstaka bankareikninga. Veðsetji framleiðandi, eða annar fiskkaupandi, ekki fiskafurðir sínar, skal hann eigi að síður inna þessa greiðslu af hendi innan fjórtán daga frá því fiskurinn var afhentur.

Viðskiptabanki útvegsmanns skal við gjaldeyrisskil leggja minnst 15% af brúttósöluverðmæti ísfisks, sem seldur er í erlendri höfn, sbr. 2. og 3. gr., inn á sams konar bankareikninga.

Sama greiðsluskylda og að framan greinir hvílir á útvegsmönnum veiðiskipa, sem vinna og frysta afla um borð, og miðast þá 15%-greiðslan við skilaverðmæti framleiðslunnar og fellur í gjalddaga við gjaldeyrisskil.

Ákvæði þessarar greinar ná ekki til opinna báta og þilfarsbáta undir 10 lestum, sbr. 6. gr.

6. gr.

Framleiðendur sjávarafurða og aðrir fiskkaupendur skulu greiða 10% af samanlögðu hráefnisverði þess afla, sem þeir taka við af öpum bátum og þilfarsbátum undir 10 lestum inn á sérstakan greiðslumiðlunarreikning smábáta hjá Stofnfjár sjóði fiskiskipa eftir sömu reglum og greinir í 5. gr., eftir því sem við getur átt.

7. gr.

Fé því, sem haldið er eftir skv. 5. gr., skal miðla á þennan hátt:

1. 7% af hráefnisverði greiðist inn á stofnfjár sjódsreikning skipsins hjá Fiskveiðasjóði Íslands, sbr. lög nr. 4/1976 með síðari breytingum. Semji Fiskveiðasjóður Íslands og útgerðarmaður um hærri greiðslu inn á stofnfjár sjódsreikning skal greiðslan við það miðuð, enda sé þá haldið eftir meira fé en 15%, sbr. 5. gr.
2. 6% af hráefnisverði greiðist inn á váttryggingarreikning skipsins hjá Landssambandi ísl. útvegsmanna, sbr. lög nr. 17/1976.
3. 2% af hráefnisverði greiðist inn á sérstakan greiðslumiðlunarreikning fiskiskipa hjá Stofnfjár sjóði fiskiskipa.

8. gr.

Fé því, sem safnast á greiðslumiðlunarreikning smábáta skv. 6. gr., skal skipta mánaðarlega og færa til tekna á bankareikninga í þessum hlutföllum:

1. Til lífeyrissjóða sjómanna	50%
2. Til greiðslu iðgjalda af slysa- og örorkutryggingu skipverja, sams konar þeim, sem samið er um í heildarkjarasamningum sjómanna og útvegsmanna, svo og af váttryggingu báts, samkvæmt reglum sem sjávarútvegsráðherra setur	47%
3. Til Landssambands smábátæigenda	3%

9. gr.

Fé því, sem safnast á greiðslumiðlunarreikning fiskiskipa skv. 3. tl. 7. gr., skal skipta mánaðarlega og færa til tekna á bankareikninga í þessum hlutföllum:

1. Til lífeyrissjóða sjómanna	92,0%
2. Til Sjómannasambands Íslands og sjómanna innan Alþýðusambands Austfjarða og Alþýðusambands Vestfjarða	2,4%
3. Til Farmanna- og fiskimannasambands Íslands	1,6%
4. Til Landssambands íslenskra útvegsmanna	4,0%

10. gr.

Lífeyrissjóður sjómanna skal annast skiptingu þess fjár, sem inn kemur skv. 1. tl. 8. gr. og 1. tl. 9. gr. á reikning hvers skips, til hlutaðeigandi lífeyrissjóða í hlutfalli við iðgjaldsskyldan aflahlut skipverja.

11. gr.

Þeim viðskiptabönkum eða öðrum, sem halda eftir fé útvegsmanna skv. lögum þessum, er skylt að senda þeim viðurkenningar fyrir móttöku fjárins án tafar. Stofnfjár sjóði fiskiskipa er skylt að senda þeim samtökum og sjóðum, sem tilgreind eru í 8. og 9. gr., mánaðarlegt yfirlit yfir allar innborganir á greiðslumiðlunarreikninga og skiptingu þeirra.

Lögtaksréttur fylgir kröfu vegna hlutdeildar af hráefnisverði, sbr. 5. og 6. gr. laga þessara. Sé greiðsla ekki innt af hendi innan mánaðar frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af vangreiddri fjárhæð.

III. KAFLI

Um breytingu á lögum nr. 4 13. febr. 1976, um Stofnfjár sjóð fiskiskipa.

12. gr.

3. og 4. gr. laga nr. 4/1976 falli niður. 5. gr. þeirra laga orðast svo:

Hvert fiskiskip skal hafa sérreikning hjá sjóðnum. Inn á reikning þennan renna greiðslur samkvæmt 1. tl. 7. gr. laga um skiptaverðmæti og greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins. Sé innstæða á slíkum reikningi lengur en hálfan mánuð, skal Fiskveiðasjóður færa á reikninginn til tekna vexti, sem séu jafnháir hæstu lögleyfðu fasteignaveðlánavöxtum.

IV. KAFLI

Um breytingu á lögum nr. 17 19. mars 1976, um greiðslu váttryggingariðgjalda fiskiskipa.

13. gr.

1. gr. laga nr. 17/1976 falli niður. 1. mgr. 2. gr. orðast svo:

Viðskiptabanki útvegsmanns skal skila því fé, sem greiða skal á reikning hvers fiskiskips skv. 2. tl. 7. gr. laga um skiptaverðmæti og greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins, inn á reikning Landssambands ísl. útvegsmanna hjá viðkomandi banka, til greiðslu iðgjalda af váttryggingu skipsins.

V. KAFLI

Um ráðstöfun endurgreiðslu á söluskatti til sjávarútvegs árið 1986.

14. gr.

Um framlag til Aflatryggingasjóðs sjávarútvegsins 1. janúar til 15. maí 1986.

1. tl. ákvæðis til bráðabirgða III laga nr. 113 31. des. 1985, um breytingu á lögum nr. 51 28. apríl 1983, um Aflatryggingasjóð sjávarútvegsins, orðast svo:

Auk tekna skv. 9. gr., 16. gr., 22. gr. og 27. gr. skulu deildir sjóðsins árið 1986 hafa tekjur af endurgreiðslu söluskatts til sjávarútvegs að fjárhæð 225 milljónir króna, sem stjórn sjóðsins ráðstafar til þess að ljúka skuldbindingum hans.

15. gr.

Um endurgreiðslu söluskatts til fiskvinnslufyrirtækja og framlag til Fiskveiðasjóðs Íslands frá 15. maí til 31. desember 1986.

Eftir 15. maí 1986 skal verja eftirstöðvum fjárveitingar til endurgreiðslu söluskatts til sjávarútvegs, 375 m.kr., sem hér segir:

a) Til fiskvinnslufyrirtækja í hlutfalli við áætlaða uppsöfnun söluskatts til hverrar vinnslugreinar en í hlutfalli við fob-verðmæti útflutningsframleiðslu til hvers fyrirtækis innan greinar, eftir reglum, sem sjávarútvegsráðherra setur í samráði við samtök fiskvinnslufyrirtækja	305 m.kr.
b) Til Fiskveiðasjóðs Íslands til ráðstöfunar í þágu útgerðar eftir reglum sem sjávarútvegsráðherra setur	70 m.kr.

VI. KAFLI

Um reglugerð og gildistöku.

16. gr.

Sjávarútvegsráðherra setur nánari reglur um framkvæmd þessara laga, þar með um innheimtu skv. II. kafla, yfirlit yfir greiðslumiðlun og um endurskoðun og eftirlit með greiðslum, sem Fiskveiðasjóður Íslands skal annast fyrir hönd Stofnfjár sjóðs fiskiskipa og samtaka sjómanna og útvegsmanna.

17. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og taka ákvæði þeirra til fiskafla og sjávarafurðaframleiðslu frá og með 15. maí 1986. Jafnframt falla úr gildi hinn 15. maí 1986 lög nr. 52/1983, um útflutningsgjald af sjávarafurðum, með síðari breytingum, lög nr. 43/1982, um útflutningsgjald af grásleppuafurðum, sbr. l. 79/1984, lög nr. 51/1983, um Aflatryggingasjóð sjávarútvegsins, með síðari breytingum, og lög um sérstakan kostnaðarhlut útgerðar.

Pótt lög nr. 52/1983 og lög nr. 43/1982 falli úr gildi 15. maí 1986 skal greiða útflutningsgjöld skv. þeim af gjaldskyldum sjávarafurðum, sem framleiddar eru fyrir en fluttar út eða greiddar eftir þann dag. Því fé, sem inn kemur af útflutningsgjöldum af þessari vöru eftir 14. maí 1986, skal ráðstafa skv. ákvæðum laga nr. 52/1983 og nr. 43/1982. Til þess að auðvelda framkvæmd ákvæða þessarar málsgreinar skulu allir framleiðendur sjávarafurða skyldir að senda sérstakt yfirlit yfir birgðir sjávarafurða miðað við 14. maí 1986.

Þegar lög nr. 52/1983, um útflutningsgjald af sjávarafurðum, ganga úr gildi, lýkur jafnframt starfsemi Tryggingasjóðs fiskiskipa og Úreldingarsjóðs fiskiskipa, sem hafa haft tekjur af þeim.

Ákvæði til bráðabirgða.

I

Fyrir tímabilið 15. maí til 31. maí 1986 skal Verðlagsráð sjávarútvegsins birta nýtt lágmarksverð á öllum tegundum sjávarafla, í tvennu lagi:

1. HRÁEFNISVERÐ, sem skal vera 58% hærra en það verð, sem gilt hefði að óbreyttu í maíbyrjun 1986 að meðtöldum helmingi verðuppbóta úr verðjöfnunardeild Aflatryggingasjóðs.
2. SKIPTAVERÐ, sem er 70% af hráefnisverði skv. 1 tl. þessa ákvæðis.

II

Verðlagsráð sjávarútvegsins skal ákveða nýtt lágmarksverð á öllum tegundum sjávarafla á grundvelli þessara laga, er taki gildi hinn 1. júní 1986. Hið nýja fiskverð skal birta þannig að skýrt komi fram:

1. HRÁEFNISVERÐ. Í því felist allar greiðslur fiskverkenda til þeirra, sem afla hráefnis.
2. SKIPTAVERÐ, sem skv. 1. gr. þessara laga er 70% af hráefnisverði, sbr. 1. tl. þessa ákvæðis.

III

Eignum Aflatryggingasjóðs sjávarútvegsins, Tryggingasjóðs fiskiskipa og Úreldingarsjóðs fiskiskipa hinn 14. maí 1986 skal ráðstafa sem hér segir:

- a. Til þess að ljúka skuldbindingum sjóðanna þriggja fram til 14. maí 1986, þegar starfsemi þeirra lýkur, sbr. 17. gr.
- b. Þær eignir Aflatryggingasjóðs sjávarútvegsins, sem eftir standa, þegar skuldbindingum hans skv. lögum nr. 51/1983, með síðari breytingum, er lokið, skulu renna til Fiskveiðasjóðs Íslands.
- c. Af eignum Tryggingasjóðs fiskiskipa, sem eftir standa, þegar skuldbindingum hans samkvæmt lögum nr. 52/1983, með síðari breytingum, og reglum settum skv. þeim er lokið, skal verja 12 milljónum króna til öryggismála og björgunaræfinga sjómanna á fiskiskipum og 12 milljónum króna til undirbúnings byggingar Sjávarútvegshúss í Reykjavík. Eftirstöðvar eignar Tryggingasjóðs fiskiskipa skulu renna til Fiskveiðasjóðs Íslands.
- d. Af eignum Úreldingarsjóðs fiskiskipa, sem eftir standa, þegar skuldbindingum hans, skv. lögum nr. 52/1983, með síðari breytingum, og reglum settum skv. þeim, er lokið skal verja 6 milljónum króna til varðveislu sjómanna. Eftirstöðvar eignar Úreldingar-

sjóðs fiskiskipa, skulu varðveittar á bankareikningum og í skuldabréfum með bestu kjörum, þar til sett hafa verið ný lög um starfsemi hans og ákvæði um Aldurslagasjóð fiskiskipa í II. kafla laga nr. 37/1978, um Samábyrgð Íslands á fiskiskipum, hafa verið endurskoðuð.

- e. Sjávarútvegsráðherra setur nánari reglur um ráðstöfun eigna skv. staflíðum a til d og skal hann staðfesta lokauppgjör Aflatryggingasjóðs sjávarútvegsins, Tryggingasjóðs fiskiskipa og Úreldingarsjóðs fiskiskipa.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Í ársbyrjun 1985 skipaði sjávarútvegsráðherra nefnd með aðild samtaka sjómanna og útvegsmanna og þingflokka til að endurskoða gildandi lög og reglur um sjóði sjávarútvegs og lögbundnar greiðslur tengdar fiskverði. Auk þess skyldi sambengið milli þessara lagafyrirmæla og skiptaverðs sjávarafla og þar með aflahluta sjómanna tekið til rækilegrar skoðunar.

Markmið þessarar endurskoðunar skyldi vera:

- Að gera fjárstrauma og tekjuskiptingu innan sjávarútvegsins einfaldari og skýrari.
- Að stuðla að sanngjarnri skiptingu tekna innan sjávarútvegsins.
- Að koma í veg fyrir að sjóðakerfið og tekjuskiptingarreglur dragi úr hagkvæmni í uppbyggingu og rekstri sjávarútvegsins.

Í ársbyrjun 1986 var svo ákveðið, að nefndin skyldi einnig fjalla sérstaklega um hlut fiskvinnslunnar í skiptum við sjóði sjávarútvegs, þar með Verðjöfnunarsjóð fiskiðnaðarins, og var þá bætt í nefndina fulltrúum frá samtökum fiskvinnslunnar.

Í nefndinni eiga sæti þessir menn:

Tilnefndir af:

Þingflokkur Alþýðubandalags: Skúli Alexandersson,
til vara Margrét Frímansdóttir.

Þingflokkur Alþýðuflokks: Kjartan Jóhannsson,
til vara Karvel Pálmason.

Þingflokkur Framsóknarflokks: Ingvar Gíslason,
til vara Jón Kristjánsson.

Þingflokkur Sjálfstæðisflokks: Valdimar Indriðason,
til vara Guðmundur H. Gardarsson.

Farmanna- og fiskimannasambandi Íslands: Guðjón A. Kristjánsson,
til vara Bolli Héðinsson.

Sjómannasambandi Íslands: Óskar Vigfússon,
til vara Guðmundur Hallvarðsson.

Landssambandi íslenskra útvegsmanna: Kristján Ragnarsson og Þórhallur Helgason,
til vara Ágúst Einarsson og Sverrir Leósson.

Sambandi fiskvinnslustöðvanna:	Knútur Óskarsson
Félagi Sambandsfiskframleiðenda:	Árni Benediktsson
Sjávarútvegsráðherra:	Jón Sigurðsson, forstjóri Þjóðhagsstofnunar, sem er formaður nefndarinnar.

Fyrir nefndina hafa starfað Benedikt Valsson, Eyjólfur Sverrisson og Gyða Þórðardóttir, starfsmenn Þjóðhagsstofnunar, auk fundarritara nefndarinnar, sem er Gylfi Gautur Pétursson, fulltrúi í sjávarútvegsráðuneytinu.

Frumvarpið, sem hér er flutt, er samið samkvæmt tillögum nefndarinnar, og er fullt samkomulag um efni þess innan hennar.

Meginefni frumvarpsins er, að allir millifærslusjóðir og greiðslur utan skipta við fiskkaup verði lagðar niður, en í staðinn komi einföld lög um skiptaverðmæti sjávarafla, sem ákveði hlutfall skiptaverðs af hráefnisverði. Í kjölfarið hækki fiskverð þannig að það verði raunverulegt heildarverð og sýni allar greiðslur fyrir fiskinn, sem nú fara eftir ýmsum leiðum ýmist innan eða utan skipta frá fiskvinnslu eða sjóðum. Jafnframt verði sett í lög ákvæði um greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins til þess að tryggja öruggar heimtur á lífeyrisiðgjöldum sjómanna, váttryggingariðgjöldum fiskiskipa, vöxtum og afborgunum af stofnlánnum útvegsins og framlögum til samtaka sjómanna og útvegsmanna. Í þessu skyni verði haldið eftir 15% af aflaandvirði við veðsetningu framleiðslunnar.

Þessar greiðslur skuli koma af heildarandvirði aflans til útgerðar, en snerti ekki skiptin. Hér yrði því eingöngu um greiðslufyrirkomulag að ræða en ekki íhlutun í tekjuskiptinguna. Sérreglur gildi um smábáta undir 10 brúttólestum, m. a. þannig að aðeins verði haldið eftir 10% af aflaverðmæti þeirra.

Þá verði sett í lög ný ákvæði um ráðstöfun þess fjár, sem varið er á fjárlögum til endurgreiðslu á uppsöfnuðum söluskatti til sjávarútvegs, á þann veg að það renni til þeirra greina, þar sem skatturinn safnast upp einkum fiskvinnslunnar, í stað þess að fara um Aflatryggingasjóð í mynd verðuppbóta til útgerðar eins og nú tíðkast.

Það er forsenda þessara lagabreytinga, að gerður verði viðbótarkjarasamningur milli sjómanna og útvegsmanna þar sem útvegsmenn taki á sig skuldbindingar áhafnadeildar Aflatryggingasjóðs að greiða bátasjómönnum fæðisdagpeninga, auk þess sem skipta-prósenta á öllum bátum undir 240 brl. hækki um u. þ. b. 1%-stig til þess að tryggja sem næst óbreyttan aflahlut sjómanna á þeim, eftir breytinguna. Samningsaðilar hafa lýst vilja sínum til þess að gera slíkan samning eins og lýst er í fylgiskjali 1.

Sjóðakerfið og lögbundnar greiðslur utan skipta tengdar fiskverði er í reynd fjórþætt (eins og nánar er lýst í fylgiskjali 2). Í þessu frv. eru gerðar tillögur um breytingar á þremur þessara þátta:

Í fyrsta lagi er nú lagt 5,5% útflutningsgjald á nær allan fiskútflutning. Þetta fé, sem áætlað er að nemi um 1500 m. kr. þetta ár, rennur til Aflatryggingasjóðs (56%), til Tryggingasjóðs fiskiskipa og Úreldingarsjóðs (23%), til Fiskveiðasjóðs og Fiskimálasjóðs (18,8%), til sjávarrannsóknna og framleiðslueftirlits (1%) og til samtaka sjómanna og útvegsmanna (1,2%).

Í frv. er lagt til, að útflutningsgjöldin verði lögð niður og hér eftir fái fiskvinnslan í hendur allt andvirði útflutningsins. Sjávarútvegsfyrirtækin standi síðan sjálf undir öllum kostnaði af starfsemi sinni fyrir eigin reikning án millifærslusjóða.

Í frv. er lagt til, að útflutningsgjöldin verði lögð niður og hér eftir fái fiskvinnslan í hendur allt andvirði útflutningsins. Sjávarútvegsfyrirtækin standi síðan sjálf undir öllum kostnaði af starfsemi sinni fyrir eigin reikning án millifærslusjóða.

Í **öðru lagi** hefur Aflatryggingasjóður að undanfögnu haft til ráðstöfunar auk tekna af útflutningsgjaldi framlag úr ríkissjóði sem endurgreiðsla á uppsöfnuðum söluskatti. Þetta framlag er á fjárlögum 1986 600 m. kr. og hefur runnið til að standa undir verðuppbótum úr verðjöfnunardeild, fæðisdagpeningum sjómanna og öðrum greiðslum úr Aflatryggingasjóði. Bætur úr Aflatryggingasjóði hafa síðustu ár í vaxandi mæli verið ákveðnar í beinu hlutfalli við aflaandvirði og virðist því edlilegast að taka þær inn í sjálft fiskverðið. Hlutverk bæði hinnar almennu deildar og verðjöfnunardeildar sjóðsins breyttist mjög eða hvarf jafnvel, þegar upp var tekin ný fiskveiðistefna, sem byggist á aflamarki sem aðalreglu. Lögjafinn hefur reyndar þegar sett bráðabirgðaákvæði í þessa átt í lög, þar sem bætur úr hinni almennu deild Aflatryggingasjóðs skulu greiddar í hlutfalli við aflaverðmæti.

Í frv. er lagt til, að Aflatryggingasjóður sjávarútvegsins verði lagður niður og tekjustofnar hans færðir í farveg viðskipta milli fyrirtækja. Um fæðispeninga sjómanna gegnir öðru máli og hafa samningsaðilar fallist á að taka þann þátt málsins inn í kjarasamninga, sbr. fskj.1, sem virðist hinn æskilegi vettvangur fyrir slík ákvæði.

Í **þriðja lagi** hafa á síðari árum verið sett lög, sem ákveða, að tilteknar greiðslur fyrir fisk skuli vera utan við hlutaskiptin. Hér er annars vegar um að ræða greiðslur í Stofnfjár sjóð fiskiskipa (10% ofan á verð við heimalandanir, 16% af söluverði við landanir erlendis), en hins vegar sérstakan kostnaðarhlut útgerðar (29% ofan á verð við heimalöndun, en 6% af söluverði erlendis). Af sérstökum kostnaðarhlut koma 10½% til skipta á bátum undir 240 brl. en 6½% á skipum yfir 240 brl. Þessi lagaákvæði fela í reynd í sér breytingu á hlutaskiptum, en ekki fjárstrauma utan við viðskiptin milli fyrirtækja eins og útflutningsgjöldin.

Í frv. er lagt til, að þessar greiðslur utan skipta verði aflagðar, og gert hreint borð í hlutaskiptum.

Í **fjórdða lagi** hefur Verðjöfnunarsjóður fiskiðnaðarins áhrif á það, sem til skipta er innan sjávarútvegsins. Hann hefur þó mikla sérstöðu, þar sem honum er eingöngu ætlað að færa tekjur milli tímabila en ekki milli aðila innan sjávarútvegsins.

Í frv. eru ekki gerðar tillögur um breytingar á starfsemi Verðjöfnunarsjóðs, en nefndin hyggst fjalla um hana síðar.

Tillögurnar, sem hér eru fluttar, fela í sér róttækar breytingar á fjárhagslegu skipulagi sjávarútvegsins, sem miða að því að einfalda allar greiðslur og tengja betur saman hagsmunum, þannig að verðkerfið þjóni þeim tilgangi að sýna raunverulegt verðmæti í viðskiptum á skýran og ótvíræðan hátt og ekki sé á það skyggt með hliðargreiðslum, sem færa fé á milli fyrirtækja og greina.

Í ársbyrjun 1976 var gerð mikil uppstokkun á sjóðum sjávarútvegs, og voru útflutningsgjöldin þá lækkuð stórlega.* Á undanfögnu erfiðleikaárum hefur þó sótt aftur í það far, að margskonar lögbundnar greiðslur og bætur úr sjóðum flæki tekjuskiptinguna í sjávarútveginum. Þetta kemur glöggt fram í fylgiskjölum 2, 3 og 4, þar sem núgildandi kerfi er lýst.

Það er tilgangur þessa frumvarps að einfalda og færa allar greiðslur sem næst sínum viðskiptalega uppruna.

*Sjá skýrslu tillögunefndar um sjóði sjávarútvegs og hlutaskipti, janúar 1976.

Áhrifin af þessum breytingum á hag helstu greina sjávarútvegs eru metin á fylgiskjölum 4 og 5. Auðvitað fer ekki hjá því, að þetta breytir kjörum einstakra fyrirtækja og manna, en í heild er að því stefnt, að starfskjörin breytist ekki verulega.

Verðlagsráði sjávarútvegsins gefst tækifæri til þess þegar í maílok að semja um nýtt fiskverð á nýjum grundvelli. Hækkun fiskverðs fyrir tímabilið 15. til 31. maí 1986 í kjölfar afnáms sjóðakerfis, sem til er lögð í frv., er þannig ákveðin að ekki verði veruleg breyting á tekjuskiptingu milli aðila með þessum lögum. Þessi ákvæði um fiskverðshækkun ber þó eingöngu að skoða sem umpóttunarákvæði. Um fiskverðsákvörðun verður að sjálfsgöðu fjallað framvegis á öðrum vettvangi.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

I. KAFLI

Um skiptaverðmæti sjávaraflla.

Ákvæði þessa kafla frumvarpsins, miða að því að einfalda þær flóknu reglur, sem nú gilda um greiðslur fyrir fisk innan og utan skipta, og um greiðslur til útgerðar úr sjóðum, sem fjár er aflað til ýmist með útflutningsgjaldi eða endurgreiðslu söluskatts til sjávarútvegsins, sem nú rennur til Aflatryggingasjóðs. Eins og nánar er skýrt í fylgiskjölum 3 og 4 er algengast, að ofan á fiskverð eins og það er ákveðið af Verðlagsráði bætist beinlínis 53%. Við þetta bætast svo greiðslur til útgerðar úr Tryggingasjóði fiskiskipa, vaxtaniðurgreiðsla Fiskveiðasjóðs, fæðisdagpeningar sjómanna o.fl. Samanlagt svarar þetta til þess, að fiskverð sé í reynd tæplega 63% hærra en það sýnist í verðtilkynningum Verðlagsráðs, þegar taldar eru allar greiðslur, beinar og óbeinar. Þetta er gölluð tilhögun; bæði af því, að ekki sést, hvað í reynd fæst fyrir fiskinn hér á landi í samanburði við fiskverð erlendis, og eins af því, að sjóðakerfið felur í sér nokkra tilfærslu á fjármunum milli afurða og fyrirtækja. Hversu hátt hlutfall af fiskverðinu kemur í reynd til skipta, er nokkuð breytilegt bæði eftir stærð fiskiskipa (t.d. er það 4% af verðlagsráðsverði hærra á skipum undir 240 brl. en yfir) og eftir fisktegundum.

Ef ætlunin er að einfalda kerfið án þess að breyta þar með skiptum í verulegum atriðum, virðist heppilegast að setja fram fáar skiptaverðmætistölur af því tagi, sem lagt er til hér. Vegna mismunandi skiptaverðmætis á skipum yfir og undir 240 brl. er auðveldast að tryggja sem næst óbreyttan hlut sjómanna í heild eftir þessar breytingar með því móti að hækka skiptaprósentur á skipum undir 240 brúttólestum, um sem næst 1%-stig, en velja í staðinn heldur lægri hlutfallstölu í 1. gr. en annars hefði skilað óbreyttum hlutaskiptum. Sjómenn og útvegsmenn hafa orðið sammála um þetta, og í fskj. 1 eru sýnd drög að viðbót við kjarasamninga þeirra, þar sem samið yrði um þessa breytingu ásamt greiðslu fæðisdagpeninga til sjómanna, ef frumvarp þetta verður að lögum.

Um 1. gr.

Til þess að tryggja sem næst óbreytt skipti miðað við framangreindar forsendur og þá tillögu um fiskverðsbreytingu sem felst í ákvæði til bráðabirgða 1 með þessu frv. er hér lagt til, að við löndun innanlands komi 70% af hráefnisverði til skipta, enda felist í því verði allar greiðslur fyrir fiskinn til útgerðar samsvarandi þeim, sem nú koma beint og óbeint frá fiskvinnslu og sjóðakerfi. Áhrif þessa eru sýnd í fskj. 4, 5 og 8.

Um 2. gr.

Við landanir erlendis ríkir nú í reynd sú tilhögun, sem til er lögð í 2. gr., þ.e. til skipta reiknast ákveðinn hundradshluti af brúttósöluverðmæti, sem fundinn er með því að draga

frá þrjár tölur: Frádráttartölu kjarasamninga, stofnfjársljóðsgjald og sérstakan kostnaðarhlut útgerðar. Eins og fram kemur í fskj. 3 er þetta hlutfall nú breytilegt: 65% við ísfisklandanir allra veiðiskipa annarra en stóru togaranna, en þar eru hlutföllin nú tvö, 60% til aflaverðlauna, en 75% til aukaflaverðlauna, sem skipta verulegu máli. Hér er lagt til, að þetta verði einfaldað og allt sett í eina meðaltölu, 64%. Þessa tölu verður einnig að skoða í samhengi við hlutföllin í 1., 3. og 4. gr., og tillögurnar um breytingu á skiptaprósentu á skipum undir 240 brl. Þegar bræðslufiski er landað erlendis, er skiptaverðmæti nú rúmlega 70% af brúttósöluverði og hér er lagt til að það verði hið sama og við innanlandslandanir, eða 70%. Þetta er gert til einföldunar og samræmis við önnur ákvæði þessa frv. og forsendur þess í samkomulagi sjómanna og útvegsmanna, sbr. fskj.1.

Um 3. gr.

Í 3. gr. er lagt til að skiptaverðmæti úr gámafiski verði 60% af brúttósöluverðmæti en þó 52% af söluverðmæti kola, enda er á honum hærri tollur en öðrum ísfiski. Nokkuð hefur verið á reiki, hvernig farið hefur verið með sölu þessarar við hlutaskipti. Sjómenn og útvegsmenn hafa nú komið sér saman um þessa tilhögun.

Um 4. gr.

Í 4. gr. er lagt til að skiptaverðmæti verði 70% af fob-verðmæti afurða frystiskipa, en þó 64,5% af cif-verðmæti, ef þannig er selt. Með þessu er sett ein meðaltala milli þeirra, sem nú eru í kjarasamningum aðila. Hér er einnig leitast við að einfalda og sameina í eina tölu, og fella þannig í ein lög öll ákvæði um hlutfall skiptaverðmætis af heildaraflaverðmæti.

Með tillögunum um hlutfall skiptaverðmætis í 1.–4. gr. er gert hreint borð í tekjuskiptingunni milli sjómanna og útvegsmanna, og eru samningsaðilar sammála um þetta, þótt auðvitað verði aldrei gert endanlegt samkomulag um tekjuskiptingarmálefni þeirra. Í stað flókinna tilfærslna og reiknireglna kemur nú eitt hlutfall, mishátt, eftir því hvort landað er heima eða erlendis úr veiðiskipi eða gámi, eða frystiskipi. Hins vegar er það ekki tilgangur þessara ákvæða að breyta tekjuskiptingunni í meginatriðum. Hlutföllin í þessum kafla frumvarpsins má skoða sem niðurstöðu af því endurmati, sem á undanföllum árum hefur farið fram á útgerðarkostnaði í kjölfar olíuverðshækkunar og vaxandi fjármagnskostnaðar á áttunda áratugnum og fyrri helming þess níunda.

II. KAFLI

Um greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins.

Þegar sjóðakerfi sjávarútvegsins er afnumið, eins og lagt er til í þessum frumvarpi, verður breyting á greiðslustráumum innan sjávarútvegsins. Fiskvinnslan fær skv. frv. allt fob-verðmæti framleiðslunnar í hendur og þarf ekki lengur að greiða útflutningsgjald við gjaldeyrisskil. Auk þess fær hún skv. frv. í hendur endurgreiðslu á söluskatti. Af þessum auknu tekjum er fiskvinnslunni svo ætlað að standa útgerðinni skil á öllu hráefnisverðinu. Í ákvæði til bráðabirgða er nýtt fiskverð ákveðið með lögum í hálfan mánuð, en komi síðan til nýrrar ákvörðunar með samningum innan Verðlagsráðs sjávarútvegsins á venjulegan hátt. Þótt sjóðirnir séu lagðir af, þykir rétt og nauðsynlegt að tryggja örugga greiðslu á nokkrum mikilvægum þáttum í útgerðarreksstrinum, svo sem vöxtum og afborgunum, váttryggingum fiskiskipa, lífeyrisiðgjöldum sjómanna ásamt framlögum til samtaka sjómanna og útvegsmanna. Tilgangur þessa kafla frv. er að tryggja örugga innheimtu til þessara þarfa. Sá meginmunur er á þessum ákvæðum og fyrri ákvæðum um sjóði sjávarútvegs, að hér er eingöngu um að ræða greiðslutilhögun, sem ekki snertir hlutaskiptin að neinu leyti, auk þess sem greiðslurnar eru sérstaklega tengdar hverju skipi og fyrirtæki og fela ekki í sér tilfærslu milli þeirra í sameiginlegum sjóði.

Um 5. og 6. gr.

Í 5. gr. eru framleiðendur sjávarafurða skyldaðir til að greiða a. m. k. 15% af samanlögðu hráefnisverði (samkvæmt hinu nýja fiskverði) hvers skips yfir 10 brl. að stærð, við veðsetningu framleiðslunnar eða innan hálf mánaðar frá löndun, ef framleiðslan er ekki veðsett. Með þessu er tryggð innheimta til þeirra þarfa, sem nefndar voru hér að framan. Ekki þykir ástæða til að binda jafnmikið af aflaverðmæti smábáta (undir 10 brl.) á þennan hátt þar sem þeir eru yfirleitt ekki í skylduátryggingu eins og stærri skip (þilfarsbátar undir 10 brl. eru þó í skylduátryggingu). Smábátar eru auk þess yfirleitt ekki í viðskiptum við Fiskveiðasjóð eða aðra opinbera stofnlánasjóði. Hér er lagt til, að haldið verði eftir 10% af aflaandvirði smábáta.

Um 7. gr.

Í þessari grein er fjallað um greiðslu vegna skipa yfir 10 brúttólestum.

Í 1. tl. er lagt til að 7% af aflaandvirði renni inn á stofnfjár sjóðsreikning hvers skips. Þetta er nokkru hærri fjárhæð en núverandi 10% stofnfjár sjóðsgjald af Verðlagsráðsverði við heimalandanir en mun lægra en 16% stofnfjár sjóðsgjald við landanir erlendis. Til einföldunar er hér lagt til, að sama regla gildi um heimalandanir og sölu erlendis. Hins vegar er tekið fram, að semji útvegsmaður við Fiskveiðasjóð Íslands um hærri greiðslu skuli hún renna um sama farveg, enda hækki þá sú heildarfjárhæð, sem haldið er eftir, sbr. 5. gr.

Í 2. tl. er lagt til, að 6% af hráefnisverði greiðist inn á váttryggingarreikning skipsins hjá LÍÚ, sem þegar starfrækir slíka greiðslumiðlun skv. lögum nr. 17/1976. Þessi fjárhæð ætti að vera nálægt tvöfalt hærri en sú, sem nú kemur inn á slíka reikninga, enda fellur skv. frv. niður greiðsla Tryggingasjóðs fiskiskips á 40% af iðgjöldum skipanna af útflutningsgjaldafé.

Í 3. tl. er svo ráðgert að 2% af aflaandvirðinu fari inn á greiðslumiðlunarreikning fiskiskipa, sem lagt er til, að Stofnfjár sjóður fiskiskipa annist, sem þykir hentug tilhögun, þar sem sjóðurinn hefur þegar í sinni umsjá reikninga fyrir öll fiskiskip, sem inn á renna greiðslur af aflaandvirði.

Um 8. gr.

Í 8. gr. er lagt til að helmingur af þeim 10% af fiskverði, sem koma inn á greiðslumiðlunarreikninga smábáta skv. 6. gr., renni til lífeyrissjóða sjómanna gegnum Lífeyrissjóð sjómanna. Þetta er auðvitað jafnt 10% af hálfu aflaandvirðinu, sem segja má, að sé hinn hefðbundni sjómannshlutur. Greiðslan er því nálægt fullu lífeyrisiðgjaldi af aflahlut fyrir bæði útgerð og sjómann, enda oftast eigendur, sem róa þessum bátum. Með þessu væri tryggð myndun lífeyrisréttinda af aflahlut smábátamanna, sem misbrestur kann að hafa orðið á til þessa. Lífeyrissjóður sjómanna fær síðan það vandaverk, að koma þessu fé til skila á lífeyrisreikninga þeirra, sem hlut eiga hverju sinni.

Varðandi tryggingar áhafnar er hér lagt til, að svipuð tilhögun verði fyrir alla smábáta og nú gildir um grásleppuveiðarnar skv. lögum nr. 43/1982 varðandi tryggingar áhafnar, auk þess er gert ráð fyrir þeim möguleika, að váttryggingar bátanna komi undir þessa innheimtu, skv. reglum, sem sjávarútvegsráðherra setur. Lagt er til að 47% af greiðslumiðlunarfénu renni til greiðslu tryggingariðgjalda.

Loks er ætlað, að 3% af greiðslumiðlunarfé smábáta renni til hins nýstofnaða Landssambands smábátæigenda, sem fengi þannig starfsfé frá sínum eigin félagsmönnum á sama hátt og önnur samtök útvegsmanna og sjómanna, en án þess að fé sé fært á milli aðila í innheimtakerfinu.

Um 9. gr.

Í 9. gr. er gerð tillaga um ráðstöfun greiðslumiðlunarfjár fiskiskipa skv. 3. tl. 7. gr.

Í 1. tl. er lagt til að til Lífeyrissjóðs sjómanna renni 92% (af 2% af aflaandvirði), sem svarar til 6–7% af aflahlutum sjómanna að meðaltali, en þá eru ekki talin önnur iðgjaldsskyld laun þeirra. Með þessu fé væri því stærsti hluti lífeyrisiðgjalda atvinnurekenda af hendi reiddur.

Í 2.–4. tl. eru ákvæði um framlög til samtaka sjómanna og útvegsmanna. Fjárhæðirnar ættu í heild að verða nokkru hærri en samtökin fá nú af útflutningsgjaldi, en væru teknar af aflaandvirði hvers skips eins og edlilegt má telja. Þetta er m. a. lagt til vegna þess, að nokkur óvissa um innheimtuna kann að fylgja afnámi útflutningsgjaldsins. Sjávarútvegsráðherra mun setja reglur um það, hversu mikið af hlut Sjómanna sambands Íslands skuli renna til Alþýðusambands Austfjarða og Alþýðusambands Vestfjarða.

Um 10. gr.

Í 10. gr. er ákveðið, að Lífeyrissjóður sjómanna skuli annast skiptingu þess fjár sem kemur inn á lífeyrissjóðsreikninga hvers skips skv. 1. tl. 8. gr. og 1. tl. 9. gr. til hlutaðeigandi lífeyrissjóðs í hlutfalli við iðgjaldsskyldan aflahlut hvers skipverja. Framkvæmd þessa ákvæðis er án efa bæði vandasöm og umfangsmikil og ástæða til að skipuleggja hana vandlega frá upphafi.

Um 11. gr.

Parfnast ekki skýringa.

III. KAFLI.

Um breytingu á lögum nr. 4/1976, um Stofnfjár sjóð fiskiskipa.

Um 12. gr.

Með þessari grein er annars vegar lagt til, að núverandi stofnfjár sjóðsgjald utan skipta (10% heima, 16% erlendis) falli niður en hins vegar, að greiðslufarvegurinn, sem myndaður hefur verið með stofnfjár sjóðsreikningum, haldist og um hann renni framvegis ákveðinn hluti aflaandvirðis skv. ákvæði 1. tl. 7. gr. Hér er hins vegar eingöngu um greiðslutilhögun að ræða, sem breytir ekki hlutaskiptum.

IV. KAFLI.

Um breytingu á lögum nr. 17/1976, um greiðslu váttryggingariðgjalda fiskiskipa.

Um 13. gr.

Með lögum nr. 17/1976 er ákveðin tilhögun innheimtu á hluta af váttryggingariðgjöldum með ákveðnu hlutfalli af aflaverðmæti (4–5%). Landssamband ísl. útvegsmanna hefur milligöngu um þessa innheimtu í umboði útvegsmanna. Hér er lagt til, að þetta innheimtakerfi haldist og um það renni meira fé en áður skv. 2. tl. 7. gr., eða 6% af aflaverðmæti. Hér er eingöngu um það að ræða að tengja ákvæði þessara laga lögum nr. 17/1976 um leið og váttryggingargreiðslur af útflutningsgjöldum verði lagðar niður.

V. KAFLI.

Um ráðstöfun endurgreiðslu á söluskatti til sjávarútvegs árið 1986.

Um 14. og 15. gr.

Með lögum nr. 113/1985 var því fé, sem veitt er á fjárlögum fyrir árið 1986 til endurgreiðslu á söluskatti til sjávarútvegs, ráðstafað til Aflatryggingasjóðs. Fjárhæðin er ákveðin á fjárlögum 600 m.kr. fyrir árið 1986. Greiðslum úr ríkissjóði á þessu fé var í ársbyrjun þannig háttáð, að til Aflatryggingasjóðs voru greiddar 50 m.kr. á mánuði. Í fyrri grein þessa kafla, 14. gr., er reiknað með því, að slíkum greiðslum verði haldið í 4 ½ mánuð, þ.e. til miðs maí, og verði þannig greiddar 225 m.kr. til Aflatryggingasjóðs til þess að ljúka skuldbindingum hans.

Í síðari grein þessa kafla, 15. gr., er hins vegar lagt til, að eftirstöðvum fjárveitingarinnar, 375 m.kr., verði varið þannig, að 305 m.kr. renni til fiskvinnslu í hlutfalli við

útflutningsframleiðslu eftir reglum, sem sjávarútvegsráðherra setur, og er þá haft í huga, að þær verði líkar þeim, sem nú gilda um hliðstæða framkvæmd á endurgreiðslu söluskatts til iðnaðar vegna útflutnings á iðnvarningi. Þessi tilhögun tæki gildi um miðjan maí og tæki til útflutningsframleiðslu frá þeim tíma. Þessi viðbót við tekjur fiskvinnslunnar gerir henni auðvitað kleift að greiða hærra fiskverð en ella.

Eins og fjárhæðin ber með sér er hlutur fiskvinnslunnar meiri en útvegsins í endurgreiðslu söluskattsins, enda leggst söluskattur á aðföng vinnslunnar fremur en veiðanna eins og sést glögg í fskj. 7. Af þessum sökum þykir hentugt að láta hlut útvegsins í endurgreiðslunni renna óskiptan til Fiskveiðasjóðs, og bæta þannig möguleika hans til að veita útgerðinni hagstæð lánskör. Þessi fjárveiting er hér sett 70 m.kr. Á það má benda, að frá 15. maí n.k. missir Fiskveiðasjóður samkvæmt frv. hlut sinn úr útflutningsgjaldi. Haldi endurgreiðsla söluskatts til sjávarútvegs áfram næsta ár, virðist hentugast að reikna með því, að hún verði framkvæmd þannig, að hún renni að öllu leyti til vinnslunnar í hlutfalli við framleiðsluverðmæti og áætlaða uppsöfnun skattsins á báðum stigum, en veiðarnar fái allar sínar tekjur frá vinnslunni. Með þessu er reiknað í fylgiskjöllum 4 og 5.

VI. KAFLI.

Um reglugerð og gildistöku.

Um 16. gr.

Parfnast ekki skýringa að öðru leyti, en því, að bent skal á, að hér er lagt til, að Fiskveiðasjóður annist eftirlit með greiðslum, enda á hann mestra hagsmuna að gæta varðandi innheimtuna.

Um 17. gr.

Gildistökuákvæði þessa frv. eru ákaflega mikilvæg, ekki síður vegna þeirra laga, sem úr gildi verða felld, ef frv. verður að lögum, en þeirra ákvæða, sem lagt er til að gangi í gildi 15. maí 1986. Lögin, sem lagt er til að falli úr gildi, eru:

1. Lög nr. 52/1983, um útflutningsgjald af sjávarafurðum, með síðari breytingum.

Útflutningsgjald af sjávarafurðum hefur lengi verið í lögum hér á landi. Upphaflega sem tekjustofn ríkisins árin 1881 til 1943, en síðan sem millifærslutæki innan sjávarútvegsins. Fram til ársins 1943 var útflutningsgjaldið yfirleitt á bilinu 1–2% af f.o.b. verðmæti. Á síðari árum hefur útflutningsgjaldið stundum verið býsna hátt. Einna hæst fór það í 16% af f.o.b. árið 1975 í kjölfar olíuverðssamninga, en var lækkað í 6% við umfangsmikla endurskoðun á sjóðum sjávarútvegsins á árinu 1976*. Þótt 5,5%-gjaldið, sem nú gildir, sé e.t.v. ekki ýkja hátt, felur það engu að síður í sér íþyngingu fyrir þær greinar, sem hafa tiltölulega hátt vinnsluvirðishlutfall, þ.e. bæta miklu við hráefnið við vinnslu. Tillaga frv. bætir til fulls úr þessu. Afnáam útflutningsgjaldsins markar því þáttaskil í hagþróun hér á landi.

Tillagan um afnáam útflutningsgjalds felur einnig í sér, að starfsemi Tryggingasjóðs fiskiskipa og Úreldingarsjóðs fiskiskipa verði hætt 14. maí 1986. Framlög af útflutningsgjaldi til Fiskveiðasjóðs og Fiskimálasjóðs, til sjávarrannsóknna og framleiðslueftirlits sjávarafurða og til samtaka sjómanna og útvegsmanna verða felld niður. Vátryggingargreiðslur og framlög til samtaka sjómanna og útvegsmanna munu framvegis fara um greiðslumiðlun skv. II. kafla frv., og greiðast af hverju einstöku skipi, en ekki úr einum sjóði. Um Úreldingarsjóðinn verður fjallað hér á eftir, en ráðgert er að taka starfsemi hans sérstaklega til endurskoðunar síðar. Í tillögunni felst, að ekki komi lengur fé af útflutningsgjaldi til stofnlánasjóða

* Sjá skýrslu tillögufndar um sjóði sjávarútvegs og hlutaskipti, janúar 1976, bls.10. til 16.

sjávarútvegs. Eftir 15. maí mun Fiskveiðasjóður hins vegar fá 70 m.kr. af endurgreiðslu söluskatts. Varðandi framlagið til Fiskimálasjóðs má benda á, að honum er ætlað að sameinast Fiskveiðasjóði Íslands skv. tillögu frumvarps um fjárfestingarlánasjóði, sem nú liggur fyrir Alþingi. Hvað varðar framlög til sjávarrannsóknna og framleiðslueftirlits virðist eðlilegast, að fyrir þá þjónustu sé greitt af þeim, sem hennar njóta, með beinum en ekki óbeinum hætti, að því leyti sem ríkið greiðir hana ekki með fjárveitingum á fjárlögum.

2. Lög nr. 43/1982, um útflutningsgjald af grásleppuafurðum.

Með lögum nr. 49/1982 voru sett sérákvæði um útflutningsgjald af grásleppuafurðum. Að nokkru helgaðist þessi lagasetning af tímabundnum vanda grásleppuframleiðenda en að nokkru af sérstökum aðstæðum grásleppuútvegsins. Verði þetta frumvarp að lögum, mun grásleppuafli koma undir sömu lög og reglur og annar afli eftir því sem við á.

3. Lög nr. 51/1983, um Aflatryggingasjóð sjávarútvegsins.

Aflatryggingasjóður sjávarútvegsins hefur starfað síðan árið 1949. Upphaflega sem hlutatryggingasjóður, ef um aflabrest var að ræða, en síðar fékk sjóðurinn víðtækara hlutverk. Samkvæmt núgildandi lögum starfar sjóðurinn í þremur deildum, eins og nánar er lýst í fskj. 2. Deildirnar þrjár eru:

Almenn deild, sem ætlað er að bæta útvegs mönnum aflabrest.

Verðjöfnunardeild, sem ætlað er að beina sókn að þeim fisktegundum, sem talið er þoli hana öðrum betur.

Áhafnadeild, sem greiðir lögskráðum sjómönnum fæðisdagpeninga eftir ákveðnum reglum.

Í frumvarpinu er lagt til, að sjóðurinn verði lagður niður.

Almenna deildin hefur í reynd ekki starfað skv. meginreglum laga nr. 51/1983 í tvö ár, þ.e. frá því hin nýja fiskveiðistjórn var upptekin, sem byggist á aflamarki (eða sóknarmarki) fyrir hvert skip, sem takmarkar aflamagn af mikilvægustu fisktegundum. Þessi tvö ár hefur fjármagni deildarinnar verið varið til þess að greiða útgerðinni utan skipta uppbót á fiskverðið í hlutfalli við aflaverðmæti hvers skips. Þessi tilhögun var tekin upp, þar sem órókrétt virtist að reikna út aflabrest þegar skipum var fyrir fram úthlutað aflamarki. Auk þess gátu og geta útgerðarmenn undir vissum kringumstæðum selt aflamark sitt öðrum. Reynslan síðast liðin tvö ár bendir til þess að leggja megi almennu deildina niður að skaðlausu og taka fjárstofn hennar einfaldlega inn í fiskverðið. Í þessu sambandi má einnig minna á, að réttarstaða sjómanna, hvað varðar launagreiðslur, er nú önnur og betri en var, þegar Hlutatryggingasjóður var stofnaður árið 1949.

Hin nýja fiskveiðistjórn, sem nú gildir, hefur einnig gjörbreytt forsendunum fyrir starfsemi verðjöfnunardeildar. Þegar veiðar helstu fisktegunda eru beinlínis bundnar aflamarki, sem úthlutað er til einstakra veiðiskipa, virðist óþarfi að hafa samtímis óbeint stjórn tæki eins og verðuppbætur. Við þessa röksemd má bæta, að þessar verðuppbætur hafi nær allan starfstíma verðjöfnunardeildar (þ.e. frá 1979) í reynd fyrst og fremst verið framleiðslustyrkur til þeirra fiskafurða, sem erfiðlega hefur gengið að láta bera sig (karfaafurðir, ufsaafurðir) á kostnað annarra fiskafurða. Síðustu tvö ár hafa áhrif bótanna minnkað, ef þeim er ætlað að valda mismun milli fisktegunda, með því að farið var að greiða úr verðjöfnunardeild bætur á nær allar botnfisktegundir. Segja má, að í þessu felist óbein viðurkenning á því, að forsendur bótanna séu brostnar. Þá verður það að teljast andstætt tilgangi verðjöfnunardeildar að greiða 6% á verð þorsks og 16% á verð karfa sem flestum ber saman um, að ekki megi sækja meira í en gert er, en greiða á sama tíma ekki bætur á verð rækju, sem veidd er á djúpmiðum þar sem þær veiðar eru þó frjálsar.

Í frv. er því lagt til, að þessi aðferð við stjórn fiskveiða verði lögð niður í núverandi mynd.

Starfsemi áhafnadeildar felur í sér nokkra jöfnun á afkomu milli áhafna á þeim skipum, sem betur fiska og hinna, sem miður vegnar. Sjómenn og útvegsmenn vilja halda þeirri tilhögun, sem felst í fæðisdagpeningum áhafnadeildar, þó þannig, að hver útgerðarmaður standi undir greiðslunum sjálfur. Þannig væri ekki lengur fært fé á milli fyrirtækja, en hlutur sjómanna og kjör breytast ekki. Þetta er eðlilegast að gera með viðbótarkjarasamningi eins og fulltrúar sjómanna og útvegsmanna hafa komið sér saman um, sbr. fskj. 1.

4. Lög um sérstakan kostnaðarhlut útgerðar voru sett í maí 1983, þegar útgerðin átti við mikinn vanda að stríða vegna aflabrests, olíuverðshækkunar og mikils fjármagnskostnaðar. Að nokkru leyti var þessi leið farin til þess að losna við olíusjóð, sem þá var í lögum og byggðist á sérstöku útflutningsgjaldi og beinni niðurgreiðslu á olíuverði til fiskiskipa, sem flestir voru sammála um, að væri algerlega ótækt til lengdar. Kostnaðarhluturinn felur í reynd í sér breytingu á hlutaskiptum, eins og gleggst sést af því, að nokkur hluti hans kemur nú til skipta og hefur sá hluti þokast upp ár frá ári. Eins er það sérkenni kostnaðarhlutarins, að hann kemur að breytilegum hluta til skipta eftir stærð fiskiskipa eins og áður var nefnt, sem flækir tekjuskiptinguna til muna. Í frv. er lagt til, að hann verði felldur niður, og upp verði tekin hrein skipti skv. 1. kafla þessa frv.

Um ákvæði til bráðabirgða.

Það leiðir af tillögum frumvarpsins, að það fiskverð, sem beinlínis sést í skiptum útgerðar og fiskvinnslu hér á landi breytist verulega án þess að um verði að ræða verulega breytingu á tekjum útgerðarinnar í heild, þegar að er gáð. Tvær leiðir koma til greina varðandi ákvörðun fiskverðs í kjölfar lagasetningar um afnám sjóða sjávarútvegs: Að ákveða með lögum nýtt verð eða fela Verðlagsráði sjávarútvegsins að ákveða nýtt fiskverð á grundvelli hinna nýju laga, þegar þau hafa gengið í gildi.

Annað álitamál við ákvörðun nýs fiskverðs við þessar aðstæður er, hvernig fara skuli með verð þeirra fisktegunda, sem nú fá verðuppbætur úr verðjöfnunardeild Aflatryggingasjóðs. Þessar bætur eru nú 20% á verð ufsa, þó ekki í mars og apríl, 16% á verð karfa, 6% á verð annarra botnfisktegunda, loðnu og síldar, en engar bætur koma á rækju, humar eða annan sjávaraflla. Fulltrúar fiskvinnslunnar telja eðlilegast, að þessar bætur falli nú niður og verðhlutföll milli fisktegunda komi til gagngerrar endurskoðunar í kjölfar lagasetningarinnar, sem gefi færi á að ná betri samsvörun milli markaðsverðs afurðanna og hráefnisverðsins. Þeir kjósa því fremur þá leið, að nýtt fiskverð verði ekki ákveðið með lögum, heldur falið Verðlagsráði sjávarútvegsins til ákvörðunar, þegar lögin taki gildi.

Fulltrúar sjómanna og útvegsmanna vilja, að löggjafinn ákveði sanngjarna fiskverðsbreytingu í kjölfar afnáms sjóðakerfisins. Verði það ekki gert, hreppi þeir meiri óvissu um kjör sín við þessa breytingu en hægt sé að ætlast til. Það er því skilyrði fyrir samþykki þeirra við þessar tillögur, að hinn nýi grundvöllur birtist þegar í meginatriðum með nýju fiskverði, þannig að sjómenn og útvegsmenn geti sannreynt á sínum eigin hlut, hver áhrif breytingin hafi. Þeir benda einnig á, að svo miklir hagsmunir séu bundnir verðuppbótum úr Aflatryggingasjóði, að eðlilegast sé að þær verði á umpóttunartíma lagðar á fiskvinnsluna sem hluti af hinu nýja verði, þótt þeim sé ljóst, að við næstu fiskverðssamninga hljóti að koma til breytinga á verðhlutföllum milli fisktegunda, m.a. vegna einföldunar sjóðakerfisins.

Ákvæði til bráðabirgða fela í sér málamiðlun milli þessara tveggja sjónarmiða. Lögin eiga að taka gildi 15. maí n.k. og skv. ákvæði 1 skal birta nýtt fiskverð til mafloka, sem ákveðið er með lögum, þannig að það verði 58% hærra en það verð, sem að óbreyttu hefði

gilt á þeim tíma, að meðtöldum helmingi verðuppbóta úr Aflatryggingasjóði. Skiptaverð til sjómanna yrði jafnframt birt sem 70% af hinu nýja verði. Til samanburðar má nefna, að hefði verið ákveðin ein hundraðstala hækkunar en verðuppbætur felldar niður, hefði hækkunin orðið um 63%, en aftur á móti 53% ef fullar verðuppbætur hefðu haldist sem hluti verðs á þeim tegundum, sem nú njóta þessara bóta. Í fylgiskjali 8 eru sýnd áhrif ákvæðis 1 á fiskverðið eins og það birtist hér á landi.

Í ákvæði 2 er aftur á móti ákveðið að Verðlagsráð sjávarútvegsins skuli setja nýtt fiskverð á allar tegundir sjávarafla frá 1. júní 1986. Þannig er í reynd ákveðinn hálf mánaðar umbóttunartími. Að honum liðnum verði gengið til samninga um fiskverð á hinum nýja grundvelli.

Í ákvæði 3 er loks kveðið á um ráðstöfun eigna þeirra sjóða, sem lagt er til að hætti störfum 14. maí 1986. Gerð er tillaga um eftirfarandi ráðstöfun:

1. Aflatryggingasjóður sjávarútvegsins.

Eftirstöðvar eigna hans, ef einhverjar verða, hinn 14. maí 1986 renni til Fiskveiðasjóðs Íslands. Þessi ráðstöfun gæti gert Fiskveiðasjóði kleift að halda vaxtaafslætti af útgerðarlánnum lengur en ella. Erfitt er að meta, hvort nokkrar eignir muni standa eftir í Aflatryggingasjóði hinn 14. maí 1986, þegar skuldbindingum hans lýkur — gæti reyndar verið skuld.

2. Tryggingasjóður fiskiskipa.

Líklegt virðist, að eignir Tryggingasjóðs gætu numið 130–140 m.kr., þegar uppgjör hefur farið fram 14. maí 1986. Hér er lagt til, að 12 m.kr. af þessu fé renni til öryggismála sjómanna og björgunaræfinga á fiskiskipum. Nú er mikil þörf á átaki á þessu sviði.

Þá er lagt til, að 12 m.kr. renni til undirbúnings byggingar sjávarútvegshúss í Reykjavík, sem lengi hefur verið í bígerð. Eftirstöðvar eigna Tryggingasjóðs munu síðan renna til Fiskveiðasjóðs Íslands.

3. Úreldingarsjóður fiskiskipa.

Ætla má, að eignir þessa sjóðs gætu verið um 110–115 m.kr., hinn 14. maí 1986, þegar honum verður slitið. Í frv. er lagt til, að af þessum eignum verði nú varið 6 m.kr. til varðveislu sjóminja, m.a. gamalla fiskiskipa.

Þörf er á, að gera starfsemi Úreldingarsjóðs og Aldurslagasjóðs fiskiskipa markvissari en verið hefur, og er hér lagt til að eftirstöðvar eigna sjóðsins verði varðveittar og ávaxtaðar á bestu kjörum, þar til honum hefur verið fengið hlutverk að nýju, eða ráðstafað á annan hátt, með lögum.

Sjávarútvegsráðherra mun setja nánari reglur um framkvæmd þessara ákvæða og staðfesta lokauppgjör sjóðanna þriggja.

Fylgiskjal 1.

Drög að viðauka við kjarasamninga sjómanna og útvegsmanna m.v. að Aflatryggingasjóður og sérstakur kostnaðarhlutur útgerðar o.fl. verði lagður niður.

I.

Um greiðslu fæðiskostnaðar bátasjómannanna.

1. Útvegsmenn skulu greiða hluta af fæðiskostnaði lögskráningarskyldra sjómanna á fiskiskipum öðrum en togurum innan FÍB, en á þeim er fæðiskostnaður greiddur að fullu. Auk þess skulu hlutaráðnir landmenn á línubátum, sem lögskráð er á, fá sömu greiðslu og aðrir skipverjar.
2. Greiðslur þessar eru ákveðnar sem fæðisdagpeningar fyrir hvern skipverja á hvern úthaldsdag eins og þeir eru tilkynntir Fiskifélagi Íslands. Fæðisdagpeningar þessir eru frá 1. mars 1986 sem hér greinir:

	kr.pr.mann/dag
1. Bátar 12—100 brl.	221
2. Bátar 101 brl. og stærri, aðrir en í 3.	295
3. Loðnuskip, skuttogarar og sambærileg skip	369

3. Við ákvörðun þessara greiðslna skal fylgja sams konar reglum og áhfnadeild Aflatryggingasjóðs hefur fylgt, eftir því sem við getur átt.

4. Sjómenn og útvegsmenn nefna hvor sinn fulltrúa og koma sér saman um þriðja mann í nefnd til að fylgjast með framkvæmd þessa samnings og endurskoða fjárhæðir dagpeninga reglulega m.a. með hliðsjón af breytingum á matvælalið vísitölu framfærslukostnaðar.

II.

Um skiptaprósentu.

5. Skiptaprósentu á öllum bátum undir 240 brl. hækkar frá og með gildistöku laga um skiptaverðmæti sjávarafra, 15. maí 1986 um 1%-stig.

III.

Um gildistöku.

6. Ákvæði þessa samkomulags skulu gilda frá og með 15. maí 1986 og verða þar með hluti af heildarkjarasamningum aðila.

Reykjavík, apríl 1986.

Fylgiskjal 2.

PJÓÐHAGSSTOFNUN, 1986.

Sjóðir sjávarútvegs. Stutt yfirlit.

1. Sjóðir með tekjur af útflutningsgjaldi.

Á fob-verðmæti nær alls fiskútflutnings er skv. lögum nr. 52/1983 lagt 5,5% útflutningsgjald. Útflutningsgjaldið skiptist sem hér greinir:

	Hlutfall af heild %	Áætlun um fjárhæðir 1985 M.kr.
1. Aflatryggingasjóður		
a) Almenn deild	15,0	192,6
b) Verðjöfnunardeild	20,0	256,8
c) Áhafnadeild	21,0	269,6
2. Tryggingasjóður fiskiskipa og úreldingarstyrkir		
a) Tryggingasjóður	20,0	256,8
b) Úreldingarsjóður fiskiskipa	3,0	38,3
3. Fiskveiðasjóður Íslands og Fiskimálasjóður		
a) Fiskveiðasjóður	18,0	231,1
b) Fiskimálasjóður	0,8	10,6
4. Sjávarrannsóknir og framleiðslueftirlit sjávarafurða	1,0	12,8
5. Landssamband íslenskra útvegsmanna	0,6	7,7
6. Samtök sjómanna	0,6	7,7
Samtals	100,0	1,283,9

Útflutningsgjaldið og ráðstöfun þess færir í aðaltriðum fjármuni utan skipta til Aflatryggingasjóðs og til að greiða niður váttryggingar og fjármagnskostnað flotans. Þessi frádráttur frá útflutningstekjum takmarkar vitaskuld svigrúmið við fiskverðsákvæðanir. Á grásleppuafurðir er skv. lögum nr. 43/1982, lagt á 3,25% útflutningsgjald á f.o.b. (að frádrögnum umbúðakostnaði) í stað hins almenna 5,5% gjalds. Tekjum af þessu gjaldi er ráðstafað sérstaklega til þarfa grásleppuframleiðenda, sbr. fskj. 3.

2. Aflatryggingasjóður sjávarútvegsins.

Aflatryggingasjóður nýtur 56% af útflutningsgjöldum. Hann starfar skv. lögum nr. 51 1983. Sjóðurinn skiptist í þrjár deildir, almenna deild, verðjöfnunardeild og áhafnadeild. Hlutverk hans er skv. lögum að bæta aflahluti skips og áhafnar, þegar almennan aflabrest ber að höndum, eða þegar brýna nauðsyn ber til að draga úr sókn til verndar mikilvægum nytjastofnum. Sjóðurinn greiðir einnig fæðisdagpeninga til sjómanna.

Taflan, sem hér fer á eftir, sýnir áætlun um fjárhag Aflatryggingasjóðs 1985.

Áætlanir um fjárhag Aflatryggingasjóðs 1985.

	Almenn deild	Verðjöfnunar- deild	Áhafna- deild	Samtals
	m.kr.	m.kr.	m.kr.	m.kr.
1. Til ráðstöfunar:				
1.1 Eignir/skuldur í ársbyrjun	84	-90	26	20
1.2 Tekjur af útflutningsgjaldi	193	257	270	720
1.3 Endurgreiðsla á sóluuskatti ¹⁾	209	209	72	490
1.4 Framlag úr ríkissjóði til áhafnadeildar			50	50
1.5 Vaxtatekjur	8	1	11	20
Samtals	494	377	429	1.300
2. Ráðstöfun:				
2.1 Útgjöld verðjöfnunardeildar til verðuppbóta á botnfisk, loðnu og sild		431		431
2.2 Útgjöld almennrar deildar, 7% sérstakar bætur	615			615
2.3 Útgjöld áhafnadeildar v/fæðispeninga, lífeyrissjóðs o.fl.			335	335
2.4 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	3	1	2	6
Samtals	618	432	337	1.387
3. Til ráðstöfunar í árslok	-124	-55	92	-87

1) Í áætlun þessari er reiknað með ógreiddum bótum í árslok 1985, 287 m.kr. Þá er einnig reiknað með tekjum af útflutningsgjöldum, sem ekki berast sjóðnum fyrir en í ársbyrjun 1986, en sú fjárhæð nemur 93 m.kr. Mismunur á þessum tveimur fjárhæðum kemur fram í áætlun um greiðslustöðu og heildarfjárhag sjóðsins fyrir árið 1985 í forskj. 3.

Almenna deildin greiðir bætur til útvegsmanna, sem ekki koma til skipta sem slíkar, en eru til þess ætlaðar að gera útgerðinni kleift að greiða aflahluti eða kauptryggingu, þegar miður árar. Fram til ársloka 1983 voru greiddar bætur vegna aflabrests til einstakra skipa eftir allflóknum reglum, þar sem miðað var við frávik frá áætluðu „meðalaflamagni“ á hverju veiðitímabili í mörgum flokkum veiðiskipa, en flokkunin réðst af stærð og gerð veiðiskips, veiðiaðferð og veiðistöð.

Árin 1984 og 1985 var ákveðin í stað bóta úr almennu deildinni eftir fyrri reglum 4% greiðsla miðuð við lágmarksverð skv. ákvörðun Verðlagsráðs sjávarútvegsins (skiptaverð við landanir erlendis). Frá og með 1. ágúst 1984 var svo bætt við sérstakri 3% greiðslu á sama stofn. Báðar greiðslurnar renna óskiptar til útgerðar.

Verðjöfnunardeildin greiðir á yfirstandandi verðtímabili (1/2 til 31/5/86) verðuppbætur á lágmarksverð Verðlagsráðs sjávarútvegsins sem hér segir: Á ufsaverð 20%, þó ekki í mars og apríl, á karfaverð 16%, á annað botnfiskverð greiðist 6% uppbót. Verðuppbót þessi greiðist aðeins á afla, sem landað er til vinnslu hér á landi.

Þessar verðuppbætur koma til skipta milli sjómanna og útvegsmanna.

Áhafnadeildin greiðir hluta af fæðiskostnaði sjómanna. Greidd er ákveðin fjárhæð á hvern áhafnarmann og úthaldsdag og er greiðslan mishá eftir flokkum veiðiskipa. Fjárhæðir í maíbyrjun 1986 eru sem hér segir:

	kr.pr.mann/dag
1. Opnir bátar og bátar undir 12 brl.	140
2. Bátar 12—100 brl.	221
3. Bátar 101 brl. og stærri, aðrir en í 4	295
4. Loðnuskip, skuttogarar og sambærileg skip	369

(Áhafnir „stóru togaranna“ hafa frítt fæði skv. samningum. Útgerðir þeirra fá því endurgreidda fæðispeninga, en að öðru leyti eru fæðispeningarnir greiddir til áhafna.)

Auk fæðisdagpeninga greiðir áhafnadeildin útgerðarmönnum 1% á sama stofn og 7%, sem greidd eru úr almennu deildinni. Greiðslur þessar eru til að mæta lífeyrисиðgjöldum sjómanna og hafa verið greiddar frá ársbyrjun 1985.

Á fjárlögum 1985 var ákveðið að endurgreiða skyldi söluskatt, sem fyrirtæki í sjávarútvegi bera af aðföngum til framleiðslunnar. Þessi fjárhæð nam á árinu 1985 490 m.kr. og rann öll til Aflatryggingasjóðs. Fyrir árið 1986 er þessi fjárveiting 600 m.kr. og hefur sjóðurinn þessar tekjur auk tekna af útflutningsgjöldum. Í fskj. 3 er sýnd áætlun um afkomu Aflatryggingasjóðs árið 1986 að óbreyttum lögum.

3. Stofnfjársljóður fiskiskipa og sérstakur kostnaðarhlutur.

Auk laga um útflutningsgjöld hafa á síðustu árum verið sett lög, sem ákveða að tilteknar greiðslur fyrir fisk skuli vera utan hlutaskipta samkvæmt kjarasamningum sjómanna. Nú eru þessar greiðslur tvenns konar:

1. Samkvæmt ákvæðum í lögum nr. 4/1976, bætist 10% gjald til Stofnfjársljóðs fiskiskipa við verðmæti landaðs afla miðað við lágmarksverð, eins og það er ákveðið af Verðlagsráði sjávarútvegsins. Þetta 10% gjald (16% af söluverðmæti við landanir erlendis) er greitt inn á sérstakan reikning hvers skips hjá Fiskveiðasjóði til greiðslu af stofnlánnum, og er aðeins reitt af hendi við útgerðarmenn, ef þeir eru skuldlausir við opinbera stofnlánasjóði. Þessar greiðslur koma ekki til skipta. Þetta fyrirkomulag, sem upphaflega kom í lög árið 1968 í tengslum við mikla gengisfellingu krónunnar, endurspeglar það mat löggjafans, að í hlutaskiptareglum kjarasamninga hafi ekki verið tekið nægjanlegt tillit til vaxandi fjármagnskostnaðar útvegsins. Þá er það einnig tilgangur þessara ákvæða að tryggja innheimtu til Fiskveiðasjóðs á afborgunum og vöxtum af lánveitingum hans.
2. Þá eru í lögum nr. 71/1984 með síðari breytingum ákvæði um sérstakan kostnaðarhlut útgerðar, sem fela í sér 29% viðbótargreiðslu ofan á lágmarksverð utan skipta, sem ætlað er að standa straum af útgerðarkostnaði. Þessi lög voru rökstudd með því, að hlutur útgerðar væri ónógur til að mæta hækkanði olfukostnaði undanfarin ár. Af sérstökum kostnaðarhlut koma þó 10,5% til skipta, en 18,5% ekki, á bátum 240 brl. eða minni, en 6,5% á togurum og stærri bátum, en 22,5% ekki, ef frumvarpið, sem nú er fyrir Alþingi, verður að lögum.

Lögin um Stofnfjársljóð fiskiskipa og sérstakan kostnaðarhlut fela í reynd miklu fremur í sér breytingu á hlutaskiptakerfinu en fjármagnstilfærslur innan sjávarútvegsins, þar sem þau virka skip fyrir skip og greiðslu fyrir greiðslu en mynda ekki sameiginlega sjóði.

4. Verðjöfnunarsjóður fiskiðnaðarins.

Verðjöfnunarsjóður starfar í deildum eftir vinnslugreinum. Tilgangur sjóðsins er að draga úr áhrifum verðsveiflna, sem verða kunna á útflutningsafurðum fiskiðnaðarins. Viðmiðunarverð sjóðsins er að meginreglu ákveðið á grundvelli markaðsverðs síðustu þriggja ára. Greiðslur úr og í sjóðinn eru venjulega 50% af fráviki markaðsverðs frá viðmiðunarverði að viðbættu verðbili. Núgildandi lög um starfsemi Verðjöfnunarsjóðs eru nr. 72/1969, sbr. lög nr. 106/1974, nr. 45/1975 og nr. 13/1979.

Fylgiskjal 3

Lýsing á sjóðakerfi sjávarútvegs og tengslum þess við hlutaskiptin.

EFNISYFIRLIT:

- Tafla 3.1. Sjóðagreiðslur og skiptareglur tengdar fiskverði innanlands með lögum eða reglugerðum
- Tafla 3.2. Sjóðagreiðslur og skiptareglur tengdar söluver fiskiskipa erlendis skv. lögum og kjarasamning
- Tafla 3.3. Skiptakjör eins og þau eru metin í útgerðar-reikningi Þjóðhagsstofnunar mars 1986.
- Tafla 3.4. Greiðslur úr áhafnadeild Aflatryggingasjóðs tengdar úthaldi, áhafnarstærð og stærð skips.
- Tafla 3.5. Gjaldskrá útflutningsgjalds af sjávarafurðum.
- Tafla 3.6. Skipting tekna af útflutningsgjaldi skv. lögum 52/1983 og 43/1982.
- Tafla 3.7. Yfirlit yfir fjárhag Aflatryggingasjóðs árið 1984.
- Tafla 3.8. Áætlanir um fjárhag Aflatryggingasjóðs 1985 og 1986.
- Tafla 3.9. Áætlanir um greiðslustöðu Aflatryggingasjóðs 1985 og 1986.
- Tafla 3.10. Áætlun um tekjur og gjöld sjóðakerfisins 1985 og 1986.
- Tafla 3.11. Yfirlit yfir greiðslureglur viðtakenda útflutningsgjalds.
-

Sjúðagreiðslur og skiptareglur tengdar fiskverði
írnlands með lögum eða reglugerðum.

Reikni- og skiptaregla / Fisktegund og útgerðargreinar	Lágmarks- verð verðlagsr.	Kostn- aðar- hlutur til skipta	Verð- uppbót úr Verð- járn.deild Afíatr.sj.	Santals til skipta (1+2+3)	Úr afíatryggingasjúði (utan skipta)					
					Kostn- aðar- Stofn- hlutur fjár- gjald fjár-sj.	Stofn- deild í stofn- beint til útg.	almern deild í beint til útg.	ánafra- deild beint til útg.	Santals fiskverð til útgerðar	
	1	2	3	4	5	6	7	8		
1. Síld, lofna, grálúða og lúða sem ekki er veidd á líru, þorskur og annar botnfiskur, ó.t.a.										
Á skípum undir 240 brl.	100	10,5	6	116,5	18,5	10	4	3	1	153
Á skípum yfir 240 brl.	100	6,5	6	112,5	22,5	10	4	3	1	153
2. Úfsi veiddur jan-febr og maí-des.										
Á skípum undir 240 brl.	100	10,5	20	130,5	18,5	10	4	3	1	167
Á skípum yfir 240 brl.	100	6,5	20	126,5	22,5	10	4	3	1	167
3. Úfsi veiddur í mars-apríl, og annar afli þó ekki annar botnfiskaflí str. líð 1										
Á skípum undir 240 brl.	100	10,5	0	110,5	18,5	10	4	3	1	147
Á skípum yfir 240 brl.	100	6,5	0	106,5	22,5	10	4	3	1	147
4. Karfi, grálúða og lúða sem veidd er á líru										
Á skípum undir 240 brl.	100	10,5	16	126,5	18,5	10	4	3	1	163
Á skípum yfir 240 brl.	100	6,5	16	122,5	22,5	10	4	3	1	163

Það verð sem fiskvinnslan greiðir skv. töflu þessari er lágmarksverð, að viðbætti kostnaðarhlutdeild, auk stofnfjár-
sjúðsgjalds, þannig að verðið er 39% hærra en lágmarksverð verðlagsráðs, eða santals dalkar 1, 2, 4 og 5.

Sjóðagreiðslur og skiptareglur
tengdar söluverði við landanir fiskiskipa
erlendis samkvæmt lögum og kjarasamningum.

Hlutfallstölur

	Ísfiskur			Loðna
	Bátar og minni togarar	Stórir togarar	Stórir togarar	Öll veiðiskip
	aflaverðlaun	aflaverðlaun	aukaafflaverðlaun	
1. Skiptaverð				
1. Brúttósöluverðmæti	100,0	100,0	100,0	100,0
2. Frádráttartala kjarasamninga	13,0	18,0	3,0	6,5
3. Stofnfjársgjöldur útgerðar	16,0	16,0	16,0	16,0
4. Kostnaðarhlutur útgerðar	6,0	6,0	6,0	6,0
5. Skiptaverðmæti (1-(2+3+4))	65,0	60,0	75,0	71,5
2. Skilaverð til útgerðar				
1. Brúttósöluverðmæti	100,000	100,000		100,000
Frá dregst:				
2. Útflutningsgjöld (5,5% af 75% eða 90%)	4,125	4,125		5,000
3. Áætlaðir tollar, sölukostn. og löndunarkostn.	18,200	18,200		5,000
Við bætist:				
4. Úr almennri deild Aflatryggingasjóðs (4% af 1.5.)	2,600	2,400		2,860
5. Úr almennri deild Aflatryggingasjóðs (3% af 1.5.)	1,950	1,800		2,145
6. Úr áhafnadeild Aflatryggingasjóðs (1% af 1.5.)	0,650	0,600		0,715
7. Skilaverð til útgerðar(=1-2-3+4+5+6)	82,875	82,475		95,720

Skiptakjör eins og þau eru metin
í útgerðarreikningum Þjóðhagsstofnunar
mars 1986.

	Skiptaprósenta m. orlofi o.p.h.	Skiptaverðmæti áætlun mars 1986	Aflahlutur
	----- %	----- m.kr.	----- m.kr.
Báatar	45,10	3.670,4	1.655,3
Minni togararar	38,50	3.714,8	1.430,1
Stærri togararar	25,04	648,6	162,4
Loðnubáatar	40,26	1.647,0	663,0

**Greiðslur úr áhafnadeild
Aflatryggingasjóðs tengdar
úthaldi, áhafnarstærð og stærð skips.**

**Frá 1/3/86
kr.pr. mann/dag**

Greiðslur til áhafna

-----

1. Opnir bátar og bátar undir 12 brl.	140
2. Bátar 12-100 brl.	221
3. Bátar 101- og yfir aðrir en í 4.	295
4. Loðnuskip, skuttogarar og sambærileg skip	369

Gjaldskrá útflutningsgjalds
af sjávarafurðum.
(lög 52/1983 og 43/1982)

Gjaldstigi	Áætlaður	Áætlað	
	gjaldstofn 1985 1)	gjald 1985 1)	
%	m.kr.	m.kr.	
1. Almennt gjald (5,5% af fob.)	5,5	20.135	1.107,4
2. Saltsíld (5,5% af fob., að frádregnu verði umbúða og hjálparefna)	5,5	661	36,4
3. Söltuð matarhrogn (2,5% af fob., að frádregnu verði umbúða og hjálparefna)	2,5	63	1,6
4. Fryst þorskhrogn (2,5% af fob.)	2,5	42	1,1
5. Ediksöltuð síldarflök o.p.h. flök	0,0	60	0,0
6. Selafurðir	0,0		
7. Ísfiskur seldur erlendis (5,5% af 75% af brúttósöluverði)	5,5	2.336	128,4
8. Loðna og síld seld erlendis (5,5% af 90% af brúttósöluverði)	5,5	163	9,0
9. Grásleppuafurðir (3,25% af fob., að frádregnum umbúðakostnaði)	3,25	174	5,7
SAMTALS		23.634	1.289,6

Skipting tekna af útflutningsgjaldi
skv. lögum 52/1983 og 43/1982.

	Lög nr. 52/1983		Lög nr. 43/1982 (grásleppa)		Samtals fjárhæðir
	%	Áætluð fjárhæð 1985 m.kr.	%	Áætluð fjárhæð 1985 m.kr.	
1. Til Aflatryggingasjóðs		719,0	20	1,1	720,1
a. Almenn deild	15	192,6	-		
b. Verðjöfnunardeild	20	256,8	-		
c. Áhafnadeild	21	269,6	-		
2. Til Tryggingasjóðs fiskiskipa og úreltingastyrkir		295,3			295,3
a. Til greiðslu á hluta af váttryggingarkostn. fiskiskipa	20	256,8	-		
b. Til Úreltingarsjóðs fiskiskipa	3	38,5	-		
3. Til Fiskveiðasjóðs og Fiskimálasjóðs		241,4		1,4	242,8
a. Til Fiskveiðasjóðs	18	231,1	24	1,4	
b. Til Fiskimálasjóðs	0,8	10,3	-		
4. Til sjávarrannsóknna og fram- leiðslueftirlits sjávarafurða.	1,0	12,8	-		12,8
5. Til LÍÚ	0,6	7,7	-		7,7
6. Til samtaka sjómanna	0,6	7,7	-		7,7
7. Til greiðslu iðgjalda sjómanna- tryggingar á grásleppubátum	-	-	41	2,3	2,3
8. Til samtaka grásleppuhrogna- framleiðenda	-	-	15	0,9	0,9
SAMTALS	100	1283,9	100	5,7	1289,6

Yfirlit yfir fjárhag Aflatryggingasjóðs fyrir árið 1984.

	Almenn- deild	Verðjöfnunar- deild	Áhafna- deild	Samtals
	m.kr.	m.kr.	m.kr.	m.kr.
1. Til ráðstöfunar				
1.1 Eignir/skuldur í ársbyrjun	215	-11	39	243
1.2 Tekjur af útflutningsgjaldi	120	159	168	447
1.3 Mótframlag ríkissjóðs	38		11	49
1.4 Vaxtatekjur			19	19
Samtals	373	148	237	758
2. Ráðstöfun				
2.1 Útgjöld verðjöfnunard. til verð- uppbóta á botnfisk		228		228
2.2 Aflabætur	287			287
2.3 Hlutdeild í fæðiskostn. sjómanna			210	210
2.4 Skrifstofu- og stjórnunarkostn	2	1	1	4
2.4 Vaxtagjöld		9		9
Samtals	289	238	211	738
3. Til ráðstöfunar í árslok	84	-90	26	20

Áætlanir um fjárhag Aflatryggingasjóðs 1985-1986.

	Áætlun 1985				Lausleg áætlun 1986
	Almenn- deild	Verðjöfnunar- deild	Áhafna- deild	1985 Samtals	1986 Samtals
	m.kr.	m.kr.	m.kr.	m.kr.	
1. Til ráðstöfunar:					
1.1 Eignir/skuldir í ársbyrjun	84	-90	26	20	-87
1.2 Tekjur af útflutningsgjaldi	193	257	270	720	840
1.3 Endurgreiðsla á uppsöfnuðum söluskatti 1)	209	209	72	490	600
1.4 Framlag úr ríkissjóði til áhafnadeildar			50	50	
1.5 Vaxtatekjur	8	1	11	20	
Samtals	494	377	429	1300	1353
2. Ráðstöfun:					
2.1 Útgjöld verðjöfnunardeildar til verðuppbóta á botnfisk, loðnu og síld		431		431	572
2.2 Útgjöld almennrar deildar, 7% sérstakar bætur	615			615	764
2.3 Útgjöld áhafnadeildar v/fæðispeninga lífeyrissjóðs o.fl.			335	335	410
2.4 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	3	1	2	6	8
Samtals	618	432	337	1387	1754
3. Til ráðstöfunar í árslok	-124	-55	92	-87	-401

1) Í áætlun þessari fyrir árið 1985, hefur verið reiknað með ógreiddum bótum í árslok 287 m.kr., þá hefur einnig verið reiknað með tekjum af útflutningsgjöldum, sem ekki berast sjóðnum fyrir en í ársbyrjun 1986, en sú fjárhæð nemur 93 m.kr. Mismunur á þessum tveimur fjárhæðum er sá mismunur sem kemur fram á áætlun um greiðslustöðu og heildarfjárhag sjóðsins fyrir árið 1985.

Áætlanir um greiðslustöðu Aflatryggingasjóðs 1985-1986.
M.kr.

	Áætlun 1985			Lausleg áætlun 1986	
	Almenn- deild	Verðjöfnunar- deild	Áhafna- deild	1985 Samtals	1986 Samtals
1. Til ráðstöfunar:					
1.1 Eignir/skuldir í ársbyrjun	163	-72	65	156	107
1.2 Tekjur af útflutningsgjaldi	183	243	257	683	825
1.3 Endurgreiðsla á uppsöfnuðum söluskatti	209	209	72	490	600
1.4 Framlag úr ríkissjóði til áhafnadeildar			50	50	
1.5 Vaxtatekjur	8	1	11	20	
Samtals	563	381	455	1399	1532
2. Ráðstöfun:					
2.1 Útgjöld verðjöfnunardeildar til verðuppbóta á botnfisk, loðnu og síld		407		407	555
2.2 Útgjöld almennrar deildar, 7% sérstakar bætur	580			580	727
2.3 Útgjöld áhafnadeildar v/fæðispeninga lífeyrissjóðs o.fl.			299	299	396
2.4 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	3	1	2	6	8
Samtals	583	408	301	1292	1686
3. Til ráðstöfunar í árslok	-20	-27	154	107	-154

Áætlun um tekjur og gjöld
sjóðakerfisins árin 1985 og 1986.
Í milljónum króna.

	1985	1986
	-----	-----
Tekjur:		
Útflutningsgjöld	1.289,6	1.504
Endurgreiddur söluskattur	490,0	600
Aðrar tekjur Aflatryggingasjóðs	70,0	-
	-----	-----
	1.849,6	2.104

Gjöld: *		
Útgjöld Aflatryggingasjóðs	1.387,0	1.754
Greiðsla til Tryggingasjóðs fiskiskipa	256,8	300
Greiðsla til Úreldingarsjóðs fiskiskipa	38,5	44
Greiðsla til Fiskveiðasjóðs	232,5	271
Greiðsla til Fiskimálasjóðs	10,3	12
Greiðsla til sjávarrannsóknna og framleiðslueftirlits sjávarafurða	12,8	15
Greiðsla til LIÚ	7,7	9
Greiðsla til samtaka sjómanna	7,7	9
Greiðsla v/iðgjalda sjómanna-tryggingar á grásleppubátum	2,3	3
Greiðsla til samtaka grásleppu-hrognaf framleiðenda	0,9	1
	-----	-----
	1.956,5	2.418
Gjöld umfram tekjur	-106,9	-314
	-----	-----
	1.849,6	2.104

- * Hér eru útgjöld Aflatryggingasjóðs áætluð útfrá gildandi greiðslureglum hans, en þannig reiknað fara gjöld hans fram úr tekjum, sbr. Töflu 3.8. Að öðru leyti eru hér sýndar greiðslu til viðtakenda útflutningsgjalda en ekki áætluð útgjöld þeirra útgjöld Tryggingasjóðs og Úreldingarsjóðs eru t.d. án efa minni en tekjur þeirra, og þannig yrði hallinn á sjóðakerfinu í heild minni en hér er sýnt, e.t.v. sem nemur 50-100 m.kr..

Yfirlit yfir
greiðslureglur viðtakenda
útflutningsgjalds.

-----

1. Almenn deild Aflatryggingasjóðs, 7% á allt skiptaverð aflu, sbr. töflur 3.1. og 3.2.
2. Verðjöfnunardeild Aflatryggingasjóðs, 0,6, 16 eða 20% á skiptaverð aflu, töflu 3.1.
3. Áhafnadeild Aflatryggingasjóðs, 1% á allt skiptaverð sbr. töflur 3.1. og 3.2., fæðisgreiðsla o.fl. sbr. töflu 3.4.
4. Tryggingasjóður fiskiskipa, greiðir 40% af vátryggingarkostnaði fiskiskipa.
5. Úreldingarsjóður fiskiskipa í vörslu Aldurslagasjóðs fiskiskip fjárhæðin rennur í heild til úreldingarstyrkja.
6. Fiskveiðasjóður, fjárhæðin rennur í heild til sjóðsins, sbr. og afslátt til útgerðar af vaxtagreiðslum.
7. Fiskimálasjóður, fjárhæðin rennur í heild til sjóðsins.
8. Sjávarrannsóknir og framleiðslueftirlit sjávarafurða, fjárhæðin rennur í heild til þessara verkefna.
9. LÍÚ, fjárhæðin rennur í heild til almennra þarfa LÍÚ.
0. Sjómannasamtök, fjárhæðin skiptist þannig: SSÍ 42%, FFSÍ 40%, ASÍ 9% og ASV 9% og fer öll til samtaka sjómanna.
1. Tryggingar grásleppusjómannna, fjárhæðin rennur í heild til þessara þarfa.
2. Til samtaka grásleppuverkenda, fjárhæðin rennur í heild til almennra þarfa þessara samtaka.

ÞJÓÐHAGSSTOFNUN

Apríl 1986.

Fylgiskjal 4

**Yfirlit yfir áhrif breytinga á sjóðum
sjávarútvegs skv. frv. á hag helstu veiðigreina.**

Botnfiskveiðar.

 (Ársáætlun á verðlagi í mars 1986)
 m.kr.

	Núgildandi kerfi	Eftir afnám sjóða skv. frumvarpi
1. Tekjur alls	11.024,5	11.402,0
1.1 Afli seldur innanlands	8.983,4	9.386,9
(þ.a. skiptaverðmæti 6.615,5 m.kr. og útgerðartekjur alls 9.388,4 m.kr.)		
1.1.1 Verðlagsráðsverðmæti	5.755,8	
1.1.2 Verðjöfnunarbætur	370,4	
1.1.3 Fæðisdagpeningar sjómanna	(176,0)	
1.1.4 Kostnaðarhlutur til skipta	489,1	
1.1.5 Kostnaðarhlutur utan skipta	1.180,2	
1.1.6 Stofnfjársljóður	575,5	
1.1.7 Afþratryggingabætur til útvegs	460,4	
1.1.8 Vátryggingastyrkur útgerðar	152,0	
1.1.9 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(172,0)	
1.1.10 Annað utan skipta af utfl.gj.	(57,0)	
1.2 Afli seldur erlendis úr veiðiskipi	1.254,6	1.220,0
(þ.a. skiptaverðmæti 947,0 m.kr. og útgerðartekjur alls 1.291,7 m.kr.)		
1.2.1 Brúttósölverðmæti	1.489,0	1.489,0
1.2.2 Kostnaður annar en 1.2.3	-269,0	-269,0
1.2.3 Útflutningsgjöld	-61,6	
1.2.4 Afþratryggingabætur	75,7	
1.2.5 Vátryggingastyrkur útgerðar	20,5	
1.2.6 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(11,1)	
1.2.7 Fæðisdagpeningar sjómanna	(22,3)	
1.2.8 Annað utan skipta af utfl.gj.	(3,7)	
1.3 Afli seldur erlendis úr gamla	598,0	606,6
(þ.a. skiptaverðmæti 471,3 m.kr. og útgerðartekjur 618,8 m.kr.)		
1.3.1 Brúttósölverðmæti	785,6	785,6
1.3.2 Kostnaður annar en 1.3.3	-179,0	-179,0
1.3.3 Útflutningsgjöld	-33,2	
1.3.4 Afþratryggingabætur	13,8	
1.3.5 Vátryggingastyrkur útgerðar	10,8	
1.3.6 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(6,0)	
1.3.7 Fæðisdagpeningar sjómanna	(12,8)	
1.3.8 Annað utan skipta af utfl.gj.	(2,0)	
1.4 Endurgreiðsla á uppsöfnuðum söluskatti		
1.5 Aðrar tekjur o.t.a.	188,5	188,5
2. Rekstrargjöld önnur en vextir og afskriftir	8.975,2	9.238,1
2.1 Afhlutir	3.247,9	3.281,1
2.1.1 Afhlutir við löndun innanlands	2.709,0	2.740,6
2.1.2 Afhlutir við löndun erlendis	341,1	338,6
2.1.3 Afhlutir úr gamla fiskverðmæti	197,8	201,9
2.2 Laun og tengd gjöld	978,4	1.198,8
2.2.1 Laun og tengd gjöld	978,4	978,4
2.2.2 Fæðisdagpeningar sjómanna	(211,1)	211,1
2.2.3 Til samtaka sjómanna	(6,2)	9,3
2.3 Ölfur	1.616,2	1.616,2
2.4 Önnur rekstrargjöld	3.132,7	3.142,0
2.4.1 Úreldingarsjóður	(31,5)	
2.4.2 Fiskimálasjóður	(8,4)	
2.4.3 Til LÍU	(6,2)	9,3
2.4.4 Til sjávarrannsóknna o.fl.	(10,4)	
2.4.5 Önnur rekstrarútgjöld	3.132,7	3.132,7
3. Verg hlutdeild fjármagns	2.049,3	2.163,9
4. Fjármagnskostnaður		
4.1. Reiknuð árgreiðsla afskrifta og 3% raunvaxta af skipi og búnaði	1.521,9	1.521,9
4.2. Vaxtaniðurgreiðsla Fiskveiðasjóð	(189,1)	189,1
5. Hreinn hagnaður	527,4	452,9

Botnfiskveiðar (Bátar 21-200 brl.)
(Ársáætlun á verðlagi í mars 1986)
m.kr.

	Núgildandi kerfi	Eftir afnám sjóða skv. frumvarpi
1. Tekjur alls	4.997,6	5.201,9
1.1 Afli seldur innanlands	4.438,5	4.643,9
(þ.a. skiptaverðmæti 3.303,0 m.kr og útgerðartekjur alls 4.658,1 m.kr.)		
1.1.1 Verðlagsráðsverðmæti	2.877,4	
1.1.2 Verðjöfnunarbætur	123,5	
1.1.3 Fæðisdagpeningar sjómanna	(96,8)	
1.1.4 Kostnaðarhlutur til skipta	302,1	
1.1.5 Kostnaðarhlutur utan skipta	532,5	
1.1.6 Stofnfjársgjöldur	287,7	
1.1.7 Afliatryggingabætur til útvegs	230,2	
1.1.8 Vátryggingastyrkur útgerðar	85,1	
1.1.9 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(94,6)	
1.1.10 Annað utan skipta af útl.gj.	(28,2)	
1.2 Afli seldur erlendis úr veiðiskipi	155,4	
(þ.a. skiptaverðmæti 117,9 m.kr., og útgerðartekjur alls 160,8 m.kr.)		
1.2.1 Brúttósöluverðmæti	181,4	181,4
1.2.2 Kostnaður annar en 1.2.3	-31,0	-31,0
1.2.3 Útflutningsgjöld	-7,6	
1.2.4 Afliatryggingabætur	9,4	
1.2.5 Vátryggingastyrkur útgerðar	3,2	
1.2.6 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(1,4)	
1.2.7 Fæðisdagpeningar sjómanna	(3,5)	
1.2.8 Annað utan skipta af útl.gj.	(0,5)	
1.3 Afli seldur erlendis úr gamli	317,2	321,1
(þ.a. skiptaverðmæti 249,5 m.kr. og útgerðartekjur 328,8 m.kr.)		
1.3.1 Brúttósöluverðmæti	415,9	415,9
1.3.2 Kostnaður annar en 1.3.3	-94,8	-94,8
1.3.3 Útflutningsgjöld	-17,5	
1.3.4 Afliatryggingabætur	7,3	
1.3.5 Vátryggingastyrkur útgerðar	6,3	
1.3.6 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(3,2)	
1.3.7 Fæðisdagpeningar sjómanna	(7,3)	
1.3.8 Annað utan skipta af útl.gj.	(1,1)	
1.4 Endurgreiðsla á uppsöfnuðum söluskatti		
1.5 Aðrar tekjur ó.t.a.	86,5	86,5
2. Rekstrargjöld önnur en vextir og afskriftir	4.207,0	4.356,5
2.1 Aflahlutir	1.655,3	1.688,8
2.1.1 Aflahlutir við löndun innanlands	1.489,7	1.518,1
2.1.2 Aflahlutir við löndun erlendis	53,2	54,2
2.1.3 Aflahlutir úr gamafiskverðmæti	112,4	700,2
2.2 Laun og tengd gjöld	588,4	698,8
2.2.1 Laun og tengd gjöld	588,4	588,4
2.2.2 Fæðisdagpeningar sjómanna	(107,6)	107,6
2.2.3 Til samtaka sjómanna	(3,0)	4,2
2.3 Ólíur	485,0	485,0
2.4 Önnur rekstrargjöld	1.478,3	1.482,5
2.4.1 Úreldingarsjóður	(14,8)	
2.4.2 Fiskimálasjóður	(4,0)	
2.4.3 Til LÍU	(3,0)	4,2
2.4.4 Til sjávarransókna o.fl.	(5,0)	
2.4.5 Önnur rekstrarútgjöld	1.478,3	1.478,3
3. Verg hlutdeild fjármagns	790,6	845,4
4. Fjármagnskostnaður		
4.1. Reiknuð árgreiðsla afskrifta og 3% raunvaxta af skipi og búnaði	649,4	649,4
4.2. Vaxtaniðurgreiðsla Fiskveiðasjóðs	(99,2)	99,2
5. Hreinn hagnaður	141,2	96,8

Botnfiskveiðar (Minni togarar).
(Ársáætlun á verðlagi í mars 1986)
m.kr.

	Núgildandi kerfi	Eftir afnám sjóða skv. frumvarpi
1. Tekjur alls	5.119,9	5.278,7
1.1 Afli seldur innanlands	4.002,1	4.177,5
(þ. a. skiptaverðmæti 2.915,1 m.kr. og útgæðartekjur alls 4.171,7 m.kr.)		
1.1.1 Verðlagsráðsverðmæti	2.538,0	
1.1.2 Verðjöfnunarbætur	212,0	
1.1.3 Fæðisdagpeningar sjómanna	(72,9)	
1.1.4 Kostnaðarhlutur til skipta	164,9	
1.1.5 Kostnaðarhlutur utan skipta	571,1	
1.1.6 Stofnfjársgjöldur	253,8	
1.1.7 Afþryggingabætur til útvegs	203,0	
1.1.8 Vátryggingastyrkur útgæðar	59,3	
1.1.9 Vaxtaníðurgreiðsla útgæðar	(71,3)	
1.1.10 Annað utan skipta af útl.gj.	(25,4)	
1.2 Afli seldur erlendis úr veiðiskipi	748,5	727,2
(þ. a. skiptaverðmæti 577,9 m.kr., og útgæðartekjur alls 771,7 m.kr.)		
1.2.1 Brúttósöluverðmæti	889,0	889,0
1.2.2 Kostnaður annar en 1.2.3	-161,8	-161,8
1.2.3 Útflutningsgjöld	-36,7	
1.2.4 Afþryggingabætur	46,2	
1.2.5 Vátryggingastyrkur útgæðar	11,8	
1.2.6 Vaxtaníðurgreiðsla útgæðar	(6,6)	
1.2.7 Fæðisdagpeningar sjómanna	(14,4)	
1.2.8 Annað utan skipta af útl.gj.	(2,2)	
1.3 Afli seldur erlendis úr gámi	280,8	285,5
(þ. a. skiptaverðmæti 221,8 m.kr. og útgæðartekjur 290,0 m.kr.)		
1.3.1 Brúttósöluverðmæti	369,7	369,7
1.3.2 Kostnaður annar en 1.3.3	-84,2	-84,2
1.3.3 Útflutningsgjöld	-15,7	
1.3.4 Afþryggingabætur	6,5	
1.3.5 Vátryggingastyrkur útgæðar	4,5	
1.3.6 Vaxtaníðurgreiðsla útgæðar	(2,8)	
1.3.7 Fæðisdagpeningar sjómanna	(5,5)	
1.3.8 Annað utan skipta af útl.gj.	(0,9)	
1.4 Endurgreiðsla á uppsöfnuðum söluskatti		
1.5 Aðrar tekjur ó.t.a.	88,5	88,5
2. Rekstrargjöld önnur en vextir og afskriftir	4.087,0	4.188,4
2.1 Afhlutir	1.430,2	1.430,2
2.1.1 Afhlutir við löndun innanlands	1.122,3	1.125,8
2.1.2 Afhlutir við löndun erlendis	222,5	219,0
2.1.3 Afhlutir úr gámafiskverðmæti	85,4	85,4
2.2 Laun og tengd gjöld	254,7	351,8
2.2.1 Laun og tengd gjöld	254,7	254,7
2.2.2 Fæðisdagpeningar sjómanna	(92,8)	92,8
2.2.3 Til samtaka sjómanna	(2,8)	4,3
2.3 Öllur	973,7	973,7
2.4 Önnur rekstrargjöld	1.428,4	1.432,7
2.4.1 Úreldingarsjóður	(14,4)	
2.4.2 Fiskimálasjóður	(3,8)	
2.4.3 Til LIÚ	(2,8)	4,3
2.4.4 Til sjávarrannsóknna o.fl.	(4,7)	
2.4.5 Önnur rekstrarútgjöld	1.428,4	1.428,4
3. Verg hlutdeild fjármagns	1.032,9	1.090,3
4. Fjármagnskostnaður		
4.1. Reiknuð árgreiðsla afskrifta og 3% raurvaxta af skipi og búnaði	774,2	774,2
4.2. Vaxtaníðurgreiðsla Fiskveiðasjóðs	(80,7)	80,7
5. Hreinn hagnaður	258,7	235,4

Botnfiskveiðar (Stórir togarar).
(Ársáætlun á verðlagi í mars 1986)
m.kr.

	Núgildandi kerfi	Eftir afnám sjóða skv. frumvarpi
1. Tekjur alls	907,0	921,4
1.1 Afli seldur innanlands	542,8	565,5
(þ.a. skiptaverðmæti 397,4 m.kr. og útgerðartekjur alls 558,6 m.kr.)		
1.1.1 Verðlagsráðsverðmæti	340,4	
1.1.2 Verðjöfnunarbætur	34,9	
1.1.3 Fæðisdagpeningar sjómanna	(6,3)	
1.1.4 Kostnaðarhlutur til skipta	22,1	
1.1.5 Kostnaðarhlutur utan skipta	76,6	
1.1.6 Stofnfjársgjöld	34,0	
1.1.7 Afþryggingabætur til útvegs	27,2	
1.1.8 Vátryggingastyrkur útgerðar	7,6	
1.1.9 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(6,1)	
1.1.10 Annað utan skipta af útfl.gj.	(3,4)	
1.2 Afli seldur erlendis ur veiðiskipi	350,7	342,4
(þ.a. skiptaverðmæti 251,2 m.kr., og útgerðartekjur alls 359,2 m.kr.)		
1.2.1 Brúttósölverðmæti	418,6	418,6
1.2.2 Kostnaður annar en 1.2.3	-76,2	-76,2
1.2.3 Útflutningsgjöld	-17,3	
1.2.4 Afþryggingabætur	20,1	
1.2.5 Vátryggingastyrkur útgerðar	5,5	
1.2.6 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(3,1)	
1.2.7 Fæðisdagpeningar sjómanna	(4,4)	
1.2.8 Annað utan skipta af útfl.gj.	(1,0)	
1.3 Afli seldur erlendis ur gami		
(þ.a. skiptaverðmæti m.kr. og útgerðartekjur m.kr.)		
1.3.1 Brúttósölverðmæti		
1.3.2 Kostnaður annar en 1.3.3		
1.3.3 Útflutningsgjöld		
1.3.4 Afþryggingabætur		
1.3.5 Vátryggingastyrkur útgerðar		
1.3.6 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar		
1.3.7 Fæðisdagpeningar sjómanna		
1.3.8 Annað utan skipta af útfl.gj.		
1.4 Endurgreiðsla á uppsöfnuðum söluskatti		
1.5 Aðrar tekjur ó.t.a.	13,5	13,5
2. Rekstrargjöld önnur en vextir og afskriftir	681,2	693,2
2.1 Afhlutir	162,4	162,1
2.1.1 Afhlutir við löndun innanlands	97,0	96,7
2.1.2 Afhlutir við löndun erlendis	65,4	65,4
2.1.3 Afhlutir ur gamafiskverðmæti		
2.2 Laun og tengd gjöld	135,3	146,8
2.2.1 Laun og tengd gjöld	135,3	135,3
2.2.2 Fæðisdagpeningar sjómanna	(10,7)	10,7
2.2.3 Til samtaka sjómanna	(0,4)	0,8
2.3 Öllur	157,5	157,5
2.4 Önnur rekstrargjöld	226,0	226,8
2.4.1 Úreldingarsjóður	(2,3)	
2.4.2 Fiskimálasjóður	(0,6)	
2.4.3 Til LIÚ	(0,4)	0,8
2.4.4 Til sjávarrannsóknna o.fl.	(0,7)	
2.4.5 Önnur rekstrarútgjöld	226,0	226,0
3. Verg hlutdeild fjármagns	225,8	228,2
4. Fjármagnskostnaður		
4.1. Reiknuð árgreiðsla afskrifta og 3% raunvaxta af skipi og búnaði	98,3	98,3
4.2. Vaxtaniðurgreiðsla Fiskeiðasjóðs	(9,2)	9,2
5. Hreinn hagnaður	127,5	120,7

Loðnuveiðar.		
(Rekstraráætlun í marsbyrjun 1986)		
m.kr.		
	Núgildandi kerfi	Eftir afnám sjóða skv. frumvarpi
1. Tekjur alls	2.302	2.398
1.1 Afli seldur innanlands	2.071	2.172
(þ. a. skiptaverðmæti 1.501 m.kr. og utgerðartekjur alls 2.161 m.kr.)		
1.1.1 Verðlagsráðsverðmæti	1.336	
1.1.2 Verðjöfnunarbætur	78	
1.1.3 Fæðisdagpeningar sjómanna	(41)	
1.1.4 Kostnaðarhlutur til skipta	87	
1.1.5 Kostnaðarhlutur utan skipta	301	
1.1.6 Stofnfjársgjöldur	134	
1.1.7 Aflatryggingabætur til útvegs	107	
1.1.8 Vátryggingastyrkur útgerðar	28	
1.1.9 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(37)	
1.1.10 Annað utan skipta af útfl.gj.	(12)	
1.2 Afli seldur erlendis ur veiðiskipi	200	195
(þ. a. skiptaverðmæti 146 m.kr., og utgerðartekjur alls 205 m.kr.)		
1.2.1 Brúttósöluverðmæti	205	205
1.2.2 Kostnaður annar en 1.2.3	-10	-10
1.2.3 Utflutningsgjöld	-10	
1.2.4 Aflatryggingabætur	12	
1.2.5 Vátryggingastyrkur útgerðar	3	
1.2.6 Vaxtaniðurgreiðsla útgerðar	(2)	
1.2.7 Fæðisdagpeningar sjómanna	(2)	
1.2.8 Annað utan skipta af útfl.gj.	(1)	
1.3 Aðrar tekjur ó.t.a.	31	31
2. Rekstrargjöld önnur en vextir og afskriftir	1.466	1.519
2.1 Aflahlutir	663	669
2.1.1 Aflahlutir við löndun innanlands	604	611
2.1.2 Aflahlutir við löndun erlendis	59	58
2.2 Laun og tengd gjöld	96	141
2.2.1 Laun og tengd gjöld	96	96
2.2.2 Fæðisdagpeningar sjómanna	(43)	43
2.2.3 Til samtaka sjómanna	(1)	2
2.3 Olíur	199	199
2.4 Önnur rekstrargjöld	508	510
2.4.1 Úreldingarsjóður	(7)	
2.4.2 Fiskimálasjóður	(2)	
2.4.3 Til LIÚ	(1)	2
2.4.4 Til sjávarrannsóknna o.fl.	(2)	
2.4.5 Önnur rekstrarútgjöld	508	508
3. Verg hlutdeild fjármagns	836	879
4. Fjármagnskostnaður		
4.1. Reiknuð árgreiðsla afskrifta og 3% raunvaxta af skipi og búnaði	309	309
4.2. Vaxtaniðurgreiðsla Fiskveiðasjóðs	(39)	39
5. Hreinn hagnaður	527	531

Áætlað rekstraryfirlit botnfiskveiða 1984 1).
Millj.kr.

	Bátar án loðnu 21-200 brl.	Minni togarar	Stærri togarar	Samtals
Fjöldi togara		78	10	
Tekjur alls (1-5)	2820,1	3097,4	524,8	6442,3
1. Seldur afli héraendis (þ.a. verðuppbætur)	2539,1 (44,2)	2418,3 (94,0)	298,0 (13,2)	5255,4 (151,7)
2. Seldur afli erlendis úr fiskiskipum	59,5	466,2	192,5	718,2
3. Seldur afli erlendis úr gámum	-	-	-	-
4. Bætur úr aflatryggingarsjóði	93,0	102,1	16,2	211,3
5. Aðrar tekjur	128,5	110,8	18,1	257,4
Gjöld (1-6)	2661,4	2850,6	478,9	5990,9
1. Aflahlutir	895,4	813,5	83,5	1792,4
2. Laun og tengd gjöld	317,7	148,7	76,5	542,9
3. Olíur	409,6	810,2	125,1	1344,9
6. Annar kostnaður	1038,7	1078,2	193,8	2310,7
7. Verg hlutdeild fjármagns	158,7	246,8	45,9	451,4
8. Reiknuð árgreiðsla				
M.v. 3% ávöxtun	448,0	558,3	71,7	1078,0
" 6% "	554,5	691,2	88,7	1334,4
9. Hreinn hagnaður (7-8)				
M.v. 3% vexti í árgr.	-289,3	-311,5	-25,8	-626,6
" 6% " "	-395,8	-444,4	-42,8	-883,0
Hlutföll af tekjum alls, %				
Verg hlutdeild fjármagns	5,6	8,0	8,7	7,0
Hreinn hagnaður:				
M.v. 3% vexti í árgr.	-10,3	-10,1	-4,9	-9,7
" 6% " "	-14,0	-14,3	-8,2	-13,7

1) Frystitogarar ekki meðtaldir.

Áætlað rekstraryfirlit botnfiskveiða í mars 1986
fyrir breytingu á sjóðakerfi sjávarútvegs 1)
Millj.kr.

	Bátar án loðnu 21-200 brl.	Minni togarar	Stærri togarar	Samtals
Fjöldi togarar		78	10	
Tekjur alls (1-5)	5148,5	5418,3	1000,5	11567,3
1. Seldur afli hérlendis (þ.a. verðuppbætur)	4123,2 (123,5)	3739,8 (212,2)	508,0 (34,9)	8371,0 (370,6)
2. Seldur afli erlendis úr fiskiskipum	181,4	889,0	418,6	1489,0
3. Seldur afli erlendis úr gámum	415,9	369,7	-	785,6
4. Bætur úr aflatryggingarsjóði	246,9	255,7	47,3	549,9
5. Aðrar tekjur	181,1	164,1	26,6	371,8
Gjöld (1-6)	4357,9	4385,4	774,7	9518,0
1. Aflahlutir	1655,3	1430,2	162,4	3247,9
2. Laun og tengd gjöld	588,4	254,7	135,3	978,4
3. Olíur	485,0	973,7	157,5	1616,2
6. Annar kostnaður	1629,2	1726,8	319,5	3675,5
7. Verg hlutdeild fjármagns	790,6	1032,9	225,8	2049,3
8. Reiknuð árgreiðsla M.v. 3% ávöxtun " 6% "	649,4 803,9	774,2 946,6	98,3 121,7	1521,9 1872,2
9. Hreinn hagnaður (7-8) M.v. 3% vexti í árgr. " 6% " "	141,2 -13,3	258,7 86,3	127,5 104,1	527,4 177,1
Hlutföll af tekjum alls, % Verg hlutdeild fjármagns M.v. 3% vexti í árgr. " 6% " "	15,4 2,7 -0,3	19,1 4,8 1,6	22,6 12,7 10,4	17,7 4,6 1,5

1) Frystitogarar ekki meðtaldir.

Áætlað rekstraryfirlit botnfiskveiða í mars 1986
eftir breytingu á sjóðakerfi sjávarútvegs 1)
Millj.kr.

	Bátar án loðnu 21-200 brl.	Minni togarar	Stærri togarar	Samtals
Fjöldi togara		78	10	
Tekjur alls (1-5)	5327,7	5524,7	997,6	11850,0
1. Seldur afli héraðs	4643,9	4177,5	565,5	9386,9
2. Seldur afli erlendis úr fiskiskípum	181,4	889,0	418,6	1489,0
3. Seldur afli erlendis úr gámum	415,9	369,7	-	785,6
4. Aðrar tekjur	86,5	88,5	13,5	188,5
Gjöld (1-6)	4482,3	4434,4	769,4	9686,1
1. Aflahlutir	1688,8	1430,2	162,1	3281,1
2. Laun og tengd gjöld	700,2	351,8	146,8	1198,8
3. Olíur	485,0	973,7	157,5	1616,2
6. Annar kostnaður	1608,3	1678,7	303,0	3589,0
7. Verg hlutdeild fjármagns	845,4	1090,3	228,2	2163,9
8. Reiknuð árgreiðsla				
M.v. 3% ávöxtun 2)	748,6	854,9	107,5	1711,0
" 6% " 2)	903,1	1027,3	130,9	2061,3
9. Hreinn hagnaður (7-8)				
M.v. 3% vexti í árgr. 2)	96,8	235,4	120,7	452,9
" 6% " " "	-57,7	63,0	97,3	102,6
Hlutföll af tekjum alls, %				
Verg hlutdeild fjármagns	15,9	19,7	22,9	18,3
Hreinn hagnaður:				
M.v. 3% vexti í árgr. 2)	1,8	4,3	12,1	3,8
" 6% " " 2)	-1,1	1,1	9,8	0,9

1) Frystitogarar ekki meðtaldir.

2) Til viðbótar reiknaðri árgreiðslu afskrifta og vaxta af skipi og búnaði er hér færð vaxtaniðurgreiðsla sem reiknað er með sem gjaldalið í töflum 1 til 4 hér að framan, þ.e. reiknað er með, að hún falli niður og þar með hækki fjármagnskostnaður flotans að sama skapi.

**Skýringar við yfirlit yfir áhrif frv. á hag útgerðar,
rekstraráætlanir botnfiskveiða 1984
og framreikning til marsskilyrða 1986**

Töflur 4.1 til 4.5 sýna sundurliðaða áætlun um áhrif breytinga skv. frv. á afkomu helstu veiðigreina. Í fyrri dálki í öllum töflum eru sýndar greiðslur til útvegs og sjómanna úr sjóðum sjávarútvegs. Þar eru innan sviga þær fjárhæðir, sem greiddar eru úr sjóðakerfinu en hvorki eru færðar með tekjum né gjöldum í rekstrarreikningi útgerðar. Svígatölurnar eru ekki talðar með í samlagningu í þessum dálki. Í síðari dálki eru sýndar áætlanir um áhrif frv. á hag hverrar greinar.

Töflur 4.6 til 4.8 sýna rekstrarafkomu botnfiskveiða við mismunandi skilyrði.

Tafla 4.6 er ársreikningur byggður á reikningaefni ársins 1984 frá Fiskifélagi Íslands. Tekjur og gjöld eru endurmetin eftir upplýsingum Fiskifélags og fleiri aðila á líkan hátt og áður í áætlunum Þjóðhagsstofnunar. Í togarareikningi er rekstur frystitogara ekki meðtalinn.

Mat á fjármagnskostnaði byggir á árgreiðsluaðferðinni og váttryggingarverðmæti flotans notað sem grundvöllur árgreiðslunnar. Miðað er við 12 ára endingartíma fjárfestingar að viðbættu 10% álagi vegna rekstrarfjár og jafnframt miðað við 10% hrakvirði. Sýnd eru tvö tilvik um raunvexti af fjármagni, 3% og 6%.

Tafla 4.7 sýnir framreikning til rekstrarskilyrða (verðlag tekju- og kostnaðarliða) í marsbyrjun 1986 og áætlað aflamagn á árinu 1986. Byggt er á fyrirliggjandi upplýsingum um olíuverð á árinu og þannig tekið tillit til þeirra olíuverðslökkana, sem ráðgerðar eru á næstu mánuðum, og er áætlað meðalverð á olíu fyrir tímabilið janúar-maí sett 6% lægra en í ársbyrjun.

Tafla 4.8 er áætlun um afkomu fiskveiðanna eftir breytingar á sjóðum sjávarútvegs skv. frv.. Helstu breytingar eru þessar:

1. Verðlagsráðsverðmæti selðs afla innanlands að viðbættum verðjöfnunarbótum að hálfu er hækkað um 58% og það talið nýtt söluverðmæti innanlandsafla. Verðmæti þetta á að svara því, sem áður fékkst fyrir aflann, auk greiðslna úr sjóðakerfinu beint og óbeint.
2. Skiptaverðmæti er ákveðið sem fast hlutfall af heildarsöluverðmæti á afla.

Seldur afli innanlands	70%
Seldur afli erlendis úr veiðiskipum	64%
Seldur afli erlendis úr gámum:	
Ísfiskur	60%
Koli	52%

3. Skiptaprósenta á bátum undir 240 brl. er hækkuð um 1%-stig, sbr. Fskj.1.

0110

ÞJÓÐHAGSSTOFNUN

Apríl 1986

Fylgiskjal 5

**Yfirlit yfir áhrif breytinga á sjóðum sjávarútvegs
skv. frv. á hag helstu fiskvinnslugreina.**

Rekstraryfirlit helstu fiskvinnslugreina árið 1984.
(M.kr.)

	Frysting	Söltun	Loðnu- bræðsla	Rakju- vinnsla	Samtals
1. Tekjur alls:	7969	2322	2574	1021	13886
1.1 Útflutningstekjur	7708	2057	2432	913	13110
1.2 Verðjöfnunarsjóður	-	73	-	44	117
1.3 Aðrar tekjur	261	192	142	64	659
2. Gjöld alls:	7511	2337	2294	933	13075
2.1 Hráefni	3719	1454	1204	563	6940
2.2 Laun v/framleiðslu	1811	347	250	146	2554
2.3 Önnur gjöld	1981	536	840	224	3581
3. Verg hlutd. fjárm. (3.=1. - 2.)	458	-15	280	88	811
4. Reiknaðir vextir v/afurðalána	257	53	36	23	369
5. Reiknuð árgreiðsla					
5.1 M.v. 3% ávöxtun	519	124	187	62	892
5.2 " 6% "	627	149	221	75	1072
6. Hreinn hagnaður:					
6.1 M.v. 3% vexti í árgr.	-318	-192	57	3	-450
6.2 " 6% " " "	-426	-217	23	-10	-630
Hlutföll af tekjum alls, %					
Verg hlutdeild fjármagns	5.7	-0.6	10.9	8.6	5.8
Hreinn hagnaður:					
M.v. 3% vexti í árgreiðslu	-4.0	-8.3	2.2	0.3	-3.2
" 6% " " "	-5.3	-9.3	0.9	-0.1	-4.5

Rekstraráætlun helstu fiskvinnslugreina m.v.
skilyrði í marsbyrjun 1986 fyrir breytingu
á sjóðakerfi sjávarútvegs.

(M.kr., kaupgengi USD=41.10)

	Frysting	Söltun	Loðnu- bræðsla	Rækju- vinnsla	Samtals
1. Tekjur alls:	11839	4863	3620	1718	22040
1.1 Útflutningstekjur	11452	4639	3404	1649	21144
1.2 Verðjöfnunarsjóður	-	-107	-	-45	-152
1.3 Aðrar tekjur	387	331	216	114	1048
2. Gjöld alls:	10523	4169	3472	1408	19572
2.1 Hráefni	5552	2727	1859	893	11031
2.2 Laun v/framleiðslu	2941	719	447	225	4332
2.3 Önnur gjöld	2030	723	1166	290	4209
3. Verg hlutd. fjárm. (3.=1. - 2.)	1316	694	148	310	2468
4. Reiknaðir vextir v/afurðalána	271	155	57	34	517
5. Reiknuð árgreiðsla					
5.1 M.v. 3% ávöxtun	800	190	282	100	1372
5.2 " 6% "	966	230	333	120	1649
6. Hreinn hagnaður:					
6.1 M.v. 3% vexti í árgr.	245	349	-191	176	579
6.2 " 6% " " "	79	309	-242	156	302
Hlutföll af tekjum alls, %					
Verg hlutdeild fjármagns	11.1	14.3	4.1	18.0	11.2
Hreinn hagnaður:					
M.v. 3% vexti í árgreiðslu	2.1	7.2	-5.3	10.2	2.6
" 6% " " "	0.7	6.4	-6.7	9.1	1.4

Rekstraráætlun helstu fiskvinnslugreina m.v.
skilyrði í marsbyrjun 1986 eftir breytingu
á sjóðakerfi sjávarútvegs.

(M.kr., kaupengi USD=41.10)

	Frysting	Sóltun	Loðnu- bræðsla	Rakju- vinnsla	Samtals
1. Tekjur alls:	12830	5249	3939	1851	23869
1.1 Útflutningstekjur	11452	4639	3404	1649	21144
1.2 Verðjöfnunarsjóður	-	-107	-	-45	-152
1.3 Útflutningsgjöld	681	276	204	98	1259
1.4 Endurgr. söluskattur	310	110	115	35	570
1.5 Aðrar tekjur	387	331	216	114	1048
2. Gjöld alls:	11528	4639	3790	1530	21487
2.1 Hráefni	6557	3197	2177	1015	12946
2.2 Laun v/framleiðslu	2941	719	447	225	4332
2.3 Önnur gjöld	2030	723	1166	290	4209
3. Verg hlutd. fjárm. (3.=1. - 2.)	1302	610	149	321	2382
4. Reiknaðir vextir v/afurðalána	271	155	57	34	517
5. Reiknuð árgreiðsla					
5.1 M.v. 3% ávöxtun	800	190	282	100	1372
5.2 " 6% "	966	230	333	120	1649
6. Hreinn hagnaður:					
6.1 M.v. 3% vexti í árgr.	231	265	-190	187	493
6.2 " 6% " " "	65	225	-241	167	216
Hlutföll af tekjum alls, %					
Verg hlutdeild fjármagns	10.1	11.6	3.8	17.3	10.0
Hreinn hagnaður:					
M.v. 3% vexti í árgreiðslu	1.8	5.0	-4.8	10.1	2.1
" 6% " " "	0.5	4.3	-6.1	9.0	0.9

**Skýringar við yfirlit yfir áhrif frv.
á hag helstu fiskvinnslugreina,
rekstraryfirlit árið 1984 og áætlun í marsbyrjun 1986.**

Töflurnar þrjár hér að framan sýna rekstrarafkomu helstu fiskvinnslugreina: Frystingar, söltunar, loðnubræðslu og rækjuvinnslu við mismunandi skilyrði.

Tafla 5.1 er yfirlit ársreikninga fyrir árið 1984 byggt á úrtaki fyrirtækja úr framangreindum vinnslugreinum. Þessi rekstraryfirlit eru færð í heildarstærð með hliðsjón af hlutfalli útflutningstekna úrtaksfyrirtækja af heildarútflutningstekjum í hverri grein. Fjármagnskostnaður er endurmetinn í tvennu lagi, annars vegar kostnaður vegna afurðalána og hins vegar fastafjármagnskostnaður skv. árgreiðsluáðferð. Afurðalán eru reiknuð með mismunandi lánstíma eftir vinnslugreinum og 10% vöxtum. Í árgreiðslu er reiknað með 25 ára endingartíma fasteigna, 7 ára endingartíma véla og tækja og 5 ára endingartíma flutningstækja. Stofnfjárhæð í árgreiðslu og samsetning fastafjármuna er metin útfrá bókfærðum afskriftum og fyrningarskýrslum fiskvinnslufyrirtækja.

Tafla 5.2 sýnir framreikning til rekstrarskilyrða (verðlags tekju- og kostnaðarliða) í marsbyrjun 1986 og áætlað framleiðslumagn á árinu 1986. Í þessari rekstraráætlun er tekið tillit til síðustu lakkana á olíu og rafmagnsverði og einnig niðurfellingar á launaskatti. Við framreikning er kaupgengi USD kr. 41.10, en m.v. daggengi 3. apríl 1986, sem er kr. 41.88, má lauslega áætla, að tekjur vinnslugreinanna aukist um 230 m.kr., þar af tekjur frystingar um 175 m.kr.

Tafla 5.3 er áætlun um afkomu fiskvinnslunnar eftir breytingar skv. frv. á sjóðum sjávarútvegs. Breytingarnar eru þrjúþættar:

1. Útflutningsgjöld eru færð til tekna í samræmi við þá fjárhæð sem áður var dregin frá fob-verðmæti útflutnings.
2. Endurgreiddur söluskattur er færður til tekna og áætlaður með tilliti til uppsafnaðs söluskatts í hverri grein, bæði hjá veiðum og vinnslu.
3. Hráefnisliðurinn er umreiknaður með hliðsjón af bráðabirgðaákvæði frv., sem tekur mið af núgildandi lágmarksverði Verðlagsráðs og hálfum verðuppbótum, og er þessi grunntala hækkuð um 58%, sem svarar til þess að inn í fiskverðið sé tekið allt það, sem útgerðin fær nú beint og óbeint fyrir fiskinn innanlands.

Fylgiskjal 6

Yfirlit yfir helstu tölur í frumvarpi til laga um skiptaverðmæti og greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins.

I. kafli: Skiptaverðmæti		Hundraðs- tala	Lausleg áætlun um nýtt aflaverðmæti á árinu m.v. verð í mars
		%	M.kr.
1.gr.	Skiptaverðmæti innanlands	70	af 12.000
2.gr.	" ísfisksölu erlendis	64	" 1.500
"	" loðnu til bræðslu erlendis	70	" 220
3.gr.	" gámafisks	60	" 650
"	" gámakola	52	" 150
4.gr.	" á frystitögurum	70	" 1.200
			----- 15.720

II. Kafli: Greiðslumiðlun

Fiskiskip		%	M.kr.
7.gr.	Innheimt í stofnfjár sjóð	7	af 15.720
"	" í váttryggingar	6	" 15.720
"	" á greiðslumiðlunarreikninga	2	" 15.720
9.gr.	" á greiðslumiðlunarreikning skv. 7.gr.		

	%	M.kr.
Skiptist svo: 1. Lífeyrissjóðir	92,0	289,0
2. SSÍ (ASA,ASV)	2,4	7,5
3. FFSÍ	1,6	5,0
4. LÍÚ	4,0	12,5
Samtals	100,0	314,0

Smábátar		%	M.kr.
6.gr.	Innheimt á greiðslumiðlunarreikning	10	af 500
8.gr.	" skv. 6.gr.		

	%	M.kr.
Skiptist svo: 1. Lífeyrissjóðir	50,0	25,0
2. Tryggingar	47,0	23,5
3. LSB	3,0	1,5
Samtals	100,0	50,0

V. Kafli: Endurgreiðsla söluskatts

14.gr.	1.jan.-14.maí 1986 til Aflatryggingasjóðs:	225 M.kr.
15.gr.	15.maí-31.des. 1986:	
a)	Til fiskvinnslu	305
b)	Til Fiskveiðisjóðs v/ útgæðar	70
Samtals		375

Ákvæði til bráðabirgða 1.: Fiskverðshækkun

15.maí-31.maí: 58% ofan á gildandi verð að meðtöldum hálfum verðbótum. - Hugmynd um heildarfjárhæð árið 1986, sem hækkunin reiknast á: 8.000 M.kr., m.v. fiskverð í mars 1986.

Fylgiskjal 7.

Áætlun um uppsafnaðan söluskatt
í sjávarútvegi m.v. marsverðlag 1986, m.kr.

	Áætlaður heildar- rekstrarkostnaður	Áætlaður söluskattur
	-----	-----
1. Frysting og söltun	15.750	380
2. Önnur fiskvinnsla *	6.900	200
3. Botnfiskveiðar	10.860	130
4. Aðrar veiðar *	3.900	40

		750

* Lausleg ágiskun um söluskatt í loðnu-, síldar-, rækju- og hörpudiskvinnslu og -veiðum.

Fylgiskjal 8.

Demi um áhrif ákvæðis til bráðabirgða 1. á skráð fiskverð innanlands 15.-31.maí 1986.

(Kr. pr. kg.)

	Núgildandi verðmyndun				Nýtt fiskverð 15.-31.maí	
	Lágmarksverð	Skiptaverð		Hráefnisverð	Skiptaverð	
	Skráð	undir 240 brl.	yfir 240 brl.	Verð till útgerðar	Skráð Lágmarksverð	(70% af (5))
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1. Þorskur:						
1.1 Sl. m/haus 1.fl., 5 kg. eða þyngri.	18,28	21,30	20,57	27,97	29,75	20,82
1.2 Áætlað meðalverð, sl. m/haus.	15,36	17,89	17,28	23,50	25,00	17,50
2. Ýsa:						
2.1 Sl. m/haus 1.fl., 2 kg. eða þyngri.	18,74	21,84	21,09	28,68	30,50	21,35
2.2 Áætlað meðalverð, sl. m/haus.	17,42	20,29	19,60	26,65	28,35	19,84
3. Ufsi:						
3.1 Sl.m/haus 1.fl., 80 cm. eða lengri.	9,33	11,80	11,43	15,20	15,92	11,14
3.2 Áætlað meðalverð, sl. m/haus.	7,75	9,80	9,49	12,63	13,22	9,26
4. Karfi:						
4.1 Hæfur til fryst., 1 kg. eða þyngri.	8,73	11,05	10,70	14,24	14,90	10,43
4.2 Áætlað meðalverð, hæfur til fryst.	7,54	9,54	9,24	12,29	12,87	9,01
5. Rækja						
5.1 160 stk. og færri í kg.	31,80	35,14	33,87	46,75	50,24	35,17
5.2 Áætlað meðalverð, í vinnsluhæfu ástandi	28,35	31,33	30,19	41,67	44,79	31,36

Skýringar:

Í fyrsta dálki, efri línu, er fyrir hverja fisktegund sýnt það verð, sem hæst er skráð í verðtilkyrningu Verðlagsráðs Nr.5/1986, að viðbætti 10% kassauppbót, en ekki uppbótum úr sjóðum. Í neðri línu fyrir hverja fisktegund er sýnd áætlun um meðalverð á núverandi verðlagi að meðtöldum kassa-, kara- og línuuppbótum. Í dalkum um skiptaverð í núgildandi verðmyndun eru taldar allar viðbætur við verðið, sem koma til skipta. Verð til útgerðar í núgildandi kerfi er sú greiðsla, sem hver útgerðarmaður fær og tengd er aflayerðmæti, en ekki váttryggingarstyrkir eða vaxtaniðurgreiðslur o.fl. greiðslur úr sjóðum. Í dalkunum um nýtt fiskverð er fylgt ákvæði til bráðabirgða 1. í frumvarpinu.

Við samnburð á skiptaverðmæti skv. núgildandi verðmyndunarkerfi og frv. er rétt að vekja athygli á því, að tillögurnar um breytt kerfi gera ráð fyrir 3½% hækkun á hlut sjómanna á skipum undir 240 brl. Jafnframt má nefna, að skv. frv. hækkar skiptaverðmætið vegna ýmissa annarra fisktegunda, sem ekki hafa 6% verðuppbætur skv. núgildandi kerfi, eins og fram kemur varðandi rækju á þessu blaði.

Fylgiskjal 9.

Nefnd til að endurskoða sjóði sjávarútvegsins.

Hr. sjávarútvegsráðherra, Halldór Ásgrímsson,
sjávarútvegsráðuneytinu,
Lindargötu 9,
Reykjavík.

Reykjavík 4. apríl 1986.

Í upphaflegu erindisbréfi nefndarinnar, dags. 5. janúar 1985, var henni falið að endurskoða gildandi lög og reglur um sjóði sjávarútvegs og lögbundnar greiðslur tengdar fiskverði. Auk þess skyldi samhengið milli þessara lagafyrirmæla og skiptaverðs sjávarafla og þar með aflahluta sjómanna tekið til rækilegrar skoðunar.

Markmið þessarar endurskoðunar skyldi vera:

- Að gera fjárstrauma og tekjuskiptingu innan sjávarútvegsins einfaldari og skýrari.
- Að stuðla að sanngjarnri skiptingu tekna innan sjávarútvegsins.
- Að koma í veg fyrir að sjóðakerfið og tekjuskiptingar reglur dragi úr hagkvæmni í uppbyggingu og rekstri sjávarútvegsins.

Með bréfi ráðherra 17. febrúar 1986 var nefndinni einnig falið að fjalla sérstaklega um hlut fiskvinnslunnar í skiptum við sjóði sjávarútvegs, þar með Verðjöfnunarsjóð fiskiðnaðarins.

Til þess að nálgast þessi markmið hefur á vegum nefndarinnar verið samið frumvarp til laga um skiptaverðmæti og greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins. Samkomulag er innan nefndarinnar um tillögurnar, sem frumvarpið felur í sér, og fylgir það þessu bréfi ásamt greinargerð og fylgiskjölum.

Meginefni frumvarpsins er, að millifærslusjóðir og greiðslur utan skipta við fiskkaup verði lagðar niður, en í staðinn komi einföld lög um skiptaverðmæti sjávarafla, sem ákvæði hlutfall skiptaverðs af hráefnisverði. Í kjölfarið hækki fiskverð, þannig að það verði raunverulegt heildarverð og sýni allar greiðslur fyrir fiskinn, sem nú fara eftir ýmsum leiðum ýmist innan eða utan skipta frá fiskvinnslu eða sjóðum. Jafnframt verði sett í lög ákvæði um greiðslumiðlun innan sjávarútvegsins til þess að tryggja örugga innheimtu á lífeyrisiðgjöldum sjómanna, váttryggingaiðgjöldum fiskiskipa, vöxtum og afborgunum af stofnlánnum útvegsins og framlögum til samtaka sjómanna og útvegsmanna. Í þessu skyni verði haldið eftir 15% af aflaverðmæti við veðsetningu framleiðslunnar.

Þessi innheimta komi af heildarandvirði aflans til útgerðar, en snerti ekki skiptin á neinn hátt. Hér yrði eingöngu um greiðslufyrirkomulag að ræða, ekki íhlutun í tekjuskiptinguna. Sérreglur gildi um smábáta undir 10 brúttólestum, m.a. þannig að aðeins verði haldið eftir 10% af aflaverðmæti þeirra.

Þá verði sett í lög ný ákvæði um ráðstöfun þess fjár, sem varið er á fjárlögum til endurgreiðslu á söluskatti til sjávarútvegs þannig að það renni til þeirra greina þar sem skatturinn safnast upp — fyrst og fremst fiskvinnslunnar — í stað þess að fara um Aflatryggingasjóð í mynd verðuppbóta til útgerðar eins og nú tíðkast.

Það er forsenda þessara lagabreytinga, að gerður verði viðbótarkjarasamningur milli sjómanna og útvegsmanna þar sem útvegsmenn taki á sig skuldbindingar áhafnadeildar Aflatryggingasjóðs að greiða bátasjómönnum fæðisdagpeninga, auk þess sem skiptaprósenta á öllum bátum undir 240 brl. hækki um u.þ.b. eitt prósentustig til þess að tryggja sem næst óbreyttan aflahlut sjómanna á þeim eftir breytinguna. Samningsaðilar hafa lýst vilja sínum til þess að gera slíkan samning eins og lýst er í fylgiskjali 1.

Sjóðakerfið og lögbundnar greiðslur utan skipta tengdar fiskverði er í reynd fjórþætt, (eins og nánar er lýst í fylgiskjali 2). Í frumvarpinu eru gerðar tillögur um breytingar á þremur þáttum þess:

Í fyrsta lagi er nú lagt 5,5% útflutningsgjald á nær allan fiskútflutning. Þetta fé, sem áætlað er að nemi um 1500 m. kr. þetta ár, rennur utan skipa til Aflatryggingasjóðs (56%), til Tryggingasjóðs fiskiskipa og Úreldingarsjóðs (23%), til Fiskveiðasjóðs og Fiskimálasjóðs (18,8%), til sjávarrannsóknna og framleiðslueftirlits (1%) og til samtaka sjómanna og útvegsmanna (1,2%).

Í frumvarpinu er lagt til, að útflutningsgjöldin verði lögð niður og hér eftir fái fiskvinnslan í hendur heildarandvirði útflutningsins. Sjávarútvegsfyrirtækin standi þannig sjálf undir öllum kostnaði af starfsemi sinni fyrir eigin reikning án millifærslusjóða.

Í öðru lagi hefur Aflatryggingasjóður sjávarútvegsins að undanfögnu haft til ráðstöfunar auk tekna af útflutningsgjaldi framlag úr ríkissjóði sem endurgreiðslu á söluskatti. Þetta framlag er á fjárlögum 1986 600 m. kr. og hefur runnið til að standa undir verðuppbótum úr verðjöfnunardeild, fæðisdagpeningum og öðrum greiðslum úr Aflatryggingasjóði. Bætur úr Aflatryggingasjóði hafa síðustu ár í vaxandi mæli verið ákveðnar í beinu hlutfalli við aflaandvirði og virðist því eðlilegast að taka þær inn í sjálft fiskverðið. Hlutverk bæði hinnar almennu deildar og verðjöfnunardeildar sjóðsins breyttist mjög eða hvarf í reynd, þegar upp var tekin ný fiskveiðistefna, sem byggist á aflamarki sem aðalreglu. Löggjafinn hefur reyndar þegar sett bráðabirgðaákvæði í þessa átt í lög, þar sem bætur úr hinn almennu deild Aflatryggingasjóðs skulu greiddar í hlutfalli við aflaverðmæti.

Í frumvarpinu er lagt til, að Aflatryggingasjóður sjávarútvegsins verði lagður niður og tekjustofnar hans færðir í farveg viðskipta milli fyrirtækja. Um fæðispeninga sjómanna gegnir öðru máli og hafa samningsaðilar fallist á að taka þann þátt málsins inn í kjarasamninga, sbr. fskj. 1, sem virðist hinn æskilegi vettvangur fyrir slík ákvæði.

Í þriðja lagi hafa á síðari árum verið sett lög, sem ákveða, að tilteknar greiðslur fyrir fisk skuli vera utan við hlutaskiptin. Hér er annars vegar um að ræða greiðslur í Stofnfjár sjóð fiskiskipa (10% ofan á verð við heimalandanir, 16% af söluverði við landanir erlendis), en hins vegar sérstakan kostnaðarhlut útgerðar (29% ofan á verð við heimalöndun, en 6% af söluverði erlendis). Af sérstökum kostnaðarhlut koma 10½% til skipta á bátum undir 240 brl. en 6½% á skipum yfir 240 brl. Þessi lagaákvæði fela í reynd í sér breytingu á hlutaskiptum, en ekki fjárstrauma utan við viðskiptin milli fyrirtækja eins og útflutningsgjöldin.

Í frumvarpinu er lagt til, að þessar greiðslur utan skipta verði aflagðar og gert hreint borð í hlutaskiptum.

Í fjórða lagi hefur Verðjöfnunarsjóður fiskiðnaðarins áhrif á það, sem til skipta er innan sjávarútvegsins. Hann hefur þó mikla sérstöðu, þar sem honum er eingöngu ætlað að færa tekjur milli tímabila en ekki milli aðila innan sjávarútvegsins. Í frumvarpinu eru ekki gerðar tillögur um breytingar á starfsemi Verðjöfnunarsjóðs, en nefndin hyggst fjalla um hann síðar.

Tillögur nefndarinnar fela í sér róttækar breytingar á fjárhagslegu skipulagi sjávarútvegsins, sem miða að því að einfalda allar greiðslur og tengja betur saman hagsmunum, þannig að verðkerfið þjóni þeim tilgangi að sýna raunverulegt verðmæti í viðskiptum á skýran og ótvíræðan hátt, og ekki sé á það skyggt með hliðargreiðslum, sem færa fé á milli fyrirtækja og greina.

Í ársbyrjun 1976 var gerð mikil uppstokkun á sjóðum sjávarútvegs. Útflutningsgjöldin voru þá lækkuð stórlega. Á undanförunum erfiðleikaárum hefur sótt aftur í það far, að margs konar lögbundnar greiðslur og bætur úr sjóðum flæki tekjuskiptinguna í sjávarútveginum. Þetta kemur glögg fram í fylgiskjölum 2, 3 og 4, þar sem núgildandi kerfi er lýst.

Það er meginmarkmið tillagna nefndarinnar að einfalda og færa allar greiðslur sem næst sínum viðskiptalega uppruna. Áhrifin af þessum breytingum á hag helstu greina sjávarútvegs koma fram í yfirliti í fylgiskjölum 4 og 5. Auðvitað fer ekki hjá því, að þessar breytingar raski kjörum einstakra fyrirtækja og manna, en í heild er að því stefnt að breytingarnar valdi ekki meiri háttar röskun á starfskjörum. Verðlagsráði sjávarútvegsins gefst tækifæri til þess þegar í maílok að semja um nýtt fiskverð á hinum nýja grundvelli. Hækkun fiskverðs fyrir tímabilið 15. til 31. maí 1986 í kjölfar afnáms sjóðakerfis, sem til er lögð í frumvarpinu, er þannig ákveðin, að ekki verði veruleg breyting á tekjuskiptingu milli aðila með þessum lögum. Ákvæðið um fiskverðshækkun ber þó eingöngu að skoða sem umþóttunarákvæði. Um fiskverðsákvörðun verður að sjálfsögðu fjallað framvegis á öðrum vettvangi.

Með þessu bréfi telur nefndin sig hafa lokið störfum að öðru leyti en því, að hún hyggst síðar fjalla um starfsemi Verðjöfnunarsjóðs fiskiðnaðarins.

Virðingarfyllt,
Jón Sigurðsson.

Óskar Vigfússon.
Kristján Ragnarsson.
Árni Benediktsson.
Valdimar Indriðason.
Kjartan Jóhannsson.

Guðjón A. Kristjánsson.
Pórhallur Helgason.
Knútur Óskarsson.
Jón Kristjánsson.
Skúli Alexandersson.

4. apríl 1986

Bókun fulltrúa sjómanna.

Fulltrúar sjómanna í nefnd til endurskoðunar á sjóðakerfi sjávarútvegsins vilja taka eftirfarandi fram.

Með vísan til þeirra bráðabirgðalaga sem sett voru á árinu 1983 um sérstakan kostnaðarhlut útgerðar, var tekinn sérstakur 29% kostnaðarhlutur fram hjá skiptum.

Af þessum kostnaðarhlut koma nú til skipta 10,5% á bátum 240 brl. og minni, en 18,5% ekki.

Á bátum stærri en 240 brl. koma 6,5% til skipta, en 22,5% ekki. Sú kostnaðarhlutdeild sem nú er utan skipta samsvarar um 12—14% af því fiskverði sem mun taka gildi eftir einföldun sjóðakerfisins.

Þrátt fyrir stuðning við einföldun sjóðakerfisins teljum við að með þeim lagabreytingum sem væntanlegar eru, þar sem skiptaverð er ákveðið með lögum af því fiskverði sem Verðlagsráð sjávarútvegsins ákveður, séu sjómenn þar með ekki að afsala sér þeim kostnaðarhlut sem nú fer fram hjá skiptum.

Samfara lækkandi olfukostnaði og minni fjármagnskostnaði útgerðar hlýtur því krafa sjómanna að vera sú, að það sem enn er utan skipta eftir einföldun sjóðakerfisins verði síðar tekið inn í skiptaverð til sjómanna.

Jafnframt óska fulltrúar sjómanna að meðfylgjandi bókun fylgi bréfi nefndarinnar til sjávarútvegsráðherra.

Óskar Vigfússon.
Guðjón A. Kristjánsson.